

इब्रितोरेनाहक रासतद सीटि

इद सीटटुन बोग रासतोग, अद पोल्लो सीटटे वेहतद इले. इद सीटि रासवाल तिपलते मतोर्, यहुदि (इतेके इब्रितोर) विस्वसिरिहक रासतोग.

इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, यहुदि विस्वसिरिहकु येसुना विस्दतोरगडाहि, पका तिपल वाताहकु, वेल्लाटोर यहुदि विस्वसिर येसुन विळिससि, यहुदिराडः रीत-रिवज्किन ओसोवन नोमकोम इन्जि, विचर कीयलाह आतोर. अदिहक मीट आरेम आयवा, येसुन पोयसोर मन्हटु इनजोर, ओरिहक दीरा ईयलाह, सीटि रासवाल वेल्लाडेः पोल्लोडः रासतोग. येसु, देवुळता मगि मन्ज तेला, तिपल वातस्के आपिसि, तना बाबाना पोल्लो केंजिंदोग; देवुळबाबाना मगि मताहकु, मुनेतोर कबुरतोरिहकाय, पोगोटाडः देवतुल्किहकाय, मोसाहकाय वने एक्वा बेरोग आंदोग. अमेसातुहक ओगे पेर्मांल; पाळना सास्त्रमतोर सबेटोर पेर्मांलोरिहकाय एक्वा बेरोग. ओग मावासाटि तनाय जीवाता मोक ईतोग, अदु देवुळतुहक विचर वातप आलनद मोक आंदु. आलताहकु, इंजेक बेदे दुस्मा मोक ईयलाह गर्ज इले. ओन विस्वस कीतिक अचोन, पापमताहि, रेयताहि, हामुरताहि विळिसह कीस्तोग; इनजोर इद सीटि रासवाल विस्वसिरिहक तोहचीयलाह आतोग. इस्रयेल मन्कलोरा तादोर-बाबोरा विस्वसतुन तोहच मन्जि, मीट वने आक्रि एवनाह विस्वस विळसवा निच मन्हटु इनजोर, इनदलाह आतोग.

देवुळि तना पूरा कबुरतुन तना मगना मेटे मारिह कीता

1 मुनेता कालमते देवुळि मावाड तादोर-बाबोरा संगे वळ्हकिंदु, ✨ ओरिन (पिडम-पडम वळ्हको; मति) तना कबुरतोरा मेटे, ऊक-ऊके अलग-अलग रीतिने, ✨ तना पोल्लो वेहंदु, ✨

✨ **1:1 1:1** योहन 9:29; इब्रितोर 11:17-18; 12:25 ✨ **1:1 1:1** गिनती 12:6,8; योएल 2:28 ✨ **1:1 1:1** बळयिर 2:30-31; 3:21; इब्रितोर 9:19; 1 पत्र 1:10-12

2 मति इंजेके, इद आक्रिता कालमते बार, ✨ तना मगिन लोहता, लोहचि ओना मेटे मावा संगे वळ्हकता. ✨ ओनाय मेटे इळता, पोगोटा बूमतगा मनदनव सबेटविस्किन पंडटा. ✨ पंडिसि ओनाये अदिकरते सबेटविन ईसीता. ✨

3 ओनगा देवुळता डीसा दीचिहता, देवुळि बेद्रमता इन्जि, ओनगाने माक बराबर दिसिहता. ✨ ओग तना पोल्लोता लावते सबेटविन आव्रे कीस्तोग. ✨ मन्कलोरा पापमतुन एडिह कीतापया, ✨ पोगोन मनदनद बेरा डीसाता देवुळता तिनळ बाजे, राजेम ताकिह कीयलाहि उदतोग. ✨

देवुळता मगिये सबे देवतुल्किहकाय बेरोगु

4 इद्रमलेहका देवुळि तना मगिहकु, देवतुल्किहकाय एक्वा अदिकर ईता, इतेके ओगे देवतुल्किहकाय पका बेरोग.

5 देवुळि तना मगना लोप्पा इद्रम इता:

“निमा नावा मगनिन,
नेटाहि नना नीवा तपेनन.” ✨

इनजोरे ओसो,

“नना ओना बाबानन मनदकन,
ओग नावा मग मनदनोग.” ✨

इनजोर वने पोगोटाड देवतुल्किन, बेदिने बेस्केन देवुळि इनो.

6 ओसो, तना बेरा अदिकरता मगिन, ✨ देवुळता जागातगा ततहपा, देवुळि इता,

“नावाड सबे देवतुल्क ओन दंडुम अरयिड,” ✨

इनजोर इता.

7 देवतुल्कना लोप्पा बारा इद्रम इन्हता:

“नावा सेवा कीयनव नावाड देवतुल्किन,
वळ्दा लेहकान पंडटन, मळगनद किसता लेहकान पंडटन,” ✨

इनजोर इन्हता.

✨ 1:2 1:2 2 तिमोति 3:1; इब्रितोर 9:26 ✨ 1:2 1:2 योहन 1:14; 12:49; इब्रितोर 2:3-4; 5:8; तोहचीतव पोल्लोड 19:13 ✨ 1:2 1:2 योहन 1:3; इब्रितोर 11:3 ✨ 1:2 1:2 देवुळताड पाटाड 2:8; मत्याल 28:18; रोम सहरतोर 8:17; इब्रितोर 2:8 ✨ 1:3 1:3 2 कुरिततोर 4:4; कुलुसितोर 1:15 ✨ 1:3 1:3 कुलुसितोर 1:17 ✨ 1:3 1:3 तीतुस 2:14; इब्रितोर 9:14 ✨ 1:3 1:3 देवुळताड पाटाड 110:1; मार्कल 16:19; इब्रितोर 8:1; 10:12; 12:2 ✨ 1:5 1:5 देवुळताड पाटाड 2:7; बळयिर 13:33; इब्रितोर 5:5 ✨ 1:5 1:5 2 शमूएल 7:14 ✨ 1:6 1:6 रोम सहरतोर 8:29 ✨ 1:6 1:6 देवुळताड पाटाड 97:7; 1 पत्रु 3:22 ✨ 1:7 1:7 देवुळताड पाटाड 104:4

8 मति तना मगिन बार इद्रम इता:

“ए देवुळतिन, नीवा राजकुर्सिं अमेसातेनाहक मनदगा,
नीवा राजेम कीयनद सेतेम मन्हता.

9 सेतेम नीक बेस विचर वास्ता,
लाग्वद नीक मुर्तिय विचर वावो.

अदिनेनाहक नना नीवा देवुळतन,
नीवा संगेतोरगडाहि, नीके गिर्दा वानाह राजाल आयलाह आचतन. ✱

10 सामि! सुस्मुने निमान पूरा बूमता जोता दोहतोनिन,
निमान पोगोटा बूमतगा मनदनव सबेटविन पंडटोनिन. ✱

11 निमा अमेसा मनदकिन; मति निमा पुटिह कीतव मायनुड.
सबे पाळनाड गेंदेन पोहतना लेहका, अविस्किन पोहमुळ आयगा; ✱

12 पाळना गेंदेतुन ऊर्हतना लेहका,
निमा अविस्किन ऊर्हचि मळता वाटकिन.
गेंदेनु बद्ले कीयना लेहका, अविस्किन बद्ले कीकिन ✱
मति निमा मुर्तिय बद्लेम आयविन आयकिन. ✱

निमा अमेसा-अमेसातुहक मनदकिन.” ✱

इनजोर इता.

13 इदिन ओसो सीता कीम्हटु: देवुळि तना मगिन इतद इद पोल्लोतुन, तनाड बेवे
देवतुल्किन बेस्केन इद्रम इनो:

“बेचानाह नना नीवा कोटुलतोरिन, नीवाड काल्कना इळन तच एवोन, ✱
अचानाह नावा तिनळ बाजेता राजगादेतगा उदिस मन,” ✱

इनजोर इनो.

14 पोगोटाड देवतुल्क राजेम कीयनव आयोड, देवुळता सेवा कीयनव जीवाड.
बोर-बोरिहक देवुळता पिसमुळ दोर्किहता, ✱ ओरा सेवा कीयलाहे, अद लोहतनव
जीवाड आंदुड. ✱

✱ 1:9 1:8-9 देवुळताड पाटाड 45:6-7; पिलिपितोर 2:9; इब्रितोर 2:9 ✱ 1:10 1:10
देवुळताड पाटाड 102:25 ✱ 1:11 1:11 यशायाह 51:6; इब्रितोर 8:13 ✱ 1:12
1:11-12 12:27; तोहचीतव पोल्लोड 6:14 ✱ 1:12 1:12 इब्रितोर 13:8 ✱ 1:12
1:11-12 देवुळताड पाटाड 102:26,27 ✱ 1:13 1:13 10:13 ✱ 1:13 1:13
देवुळताड पाटाड 110:1; मत्याल 22:44; मार्कल 12:36; लूकाल 20:42-43 ✱ 1:14
1:14 मत्याल 25:34; मार्कल 10:17; रोम सहरतोर 8:17; इब्रितोर 6:12 ✱ 1:14 1:14
देवुळताड पाटाड 103:20-21; दानियेल 7:10

2

माक पिसिह कीतद पोल्लोतुन पास्कनद आयो

1 देवुळता मगि इचोन बेरोगा आताहक, माट केंजतव ओना लोप्पाडाड सेतेम पोल्लोन, पका मेग्सिस् विस्वस कीसोर दायना. अस्के माट विस्वसताहि लेसवल.

2 पोगोटाड देवतुल्कना मेटे, देवुळि मावाड तादोर-बाबोरिहक पका करलता पोल्लो काहता.* अद अचोन करलता मता इतेके, बोगाय अद पोल्लोता बेदाय अडोतुन देहतेक अचोन, कसुरतोन्क ओप्पनद सिक्सा दोर्किंदु.*

3-4 (देवतुल्क ततद कबुरतुन केंजवोर, सिक्साताहि पिस पगवा मतोर;) इतेके मन्कलोर पिसना लोप्पाडा बेरा कबुरतुन, माट पास्कतेक अचोन, बेद्रम पिस पगयकल? * मुने तान वेहतोगु, मावा येसुसामिये * पया सामिनाड केंजतोर, अद पोल्लो निटमे इनजोर, माक तोहचीतोर.* ओरा साक्सि सेतेम मन्हता इन्जि तोहतलाहि, देवुळि ओरा कयदे बामिह कीयनाड सीनाड, बेरा लावताड कबस्क कीस तोहता.* ओसो तना जीवाता मेटे, तना विचर मतपु, विस्वसिरिहक अलग-अलग बुदिड तूसितीता;* इद्रमता बेरा कबुरतुन, मुर्तिय पास्कनद आयो.

मन्कलोरिन पिसिह कीयलाहि, येसु मन्कल मारियिस वातोग

5 इंजेके पूना दुनिया आयगा इनजोर, माट इहनल. अद दुनियातुन ताकिह कीयलाहि, देवतुल्किन देवुळि निल्पिह केवो.

6 मति देवुळता सास्त्रमतगा, अद दुनियातुन ताकिह कीयलाहि, मन्कने निल्पिह कीता इनजोर, रासतद मन्हता. अद इह मन्हता:

मन्कलोर नीवा मुनेह बेद्रमतोर, निमा ओरा सीता कीय्हनिन?

माने-मन्कल बेचोटोगु, ओन निमा पर्वा कीय्हनिन?

7 मन्कलोर नीवा मुनेह बातय इलेर,

तेला मति, निमा मान्वनु मान-डीसाते निल्पिह कीतिन,*

ओनु देवतुल्किहकाय इचुने कमि कीतिन.

8 निमा पुटिह कीतव सबेटविन, ओना अदिकरते कीसीतिन.*

* 2:2 2:2 बळयिर 7:53; गलातितोर 3:19 * 2:2 2:2 10:28 * 2:3-4 2:3-4 10:29; 12:25 * 2:3-4 2:3-4 1:2 * 2:3-4 2:3-4 मार्कल 16:20; लूकाल 1:1-4; 1 योहन 1:1 * 2:3-4 2:3-4 योहन 5:36; 14:12; बळयिर 5:15-16; 8:6-8; 2 कुरिततोर 12:12; यहूदाल 17 * 2:3-4 2:3-4 1 कुरिततोर 12:4,11; गलातितोर 3:5; इब्रितोर 6:4-6 * 2:7 2:7 रोम सहरतोर 2:7,10 * 2:8 2:6-8 देवुळताड पाटाड 8:4-6

इनजोर रासतद मन्हता. ✨ सबेटविना पोगोन इनजोर इतेके, देवुळि बेदिने विळसो; मति इंजेके सबेटविना पोगोन अदिकर मन्कना कयदे दिसो. ✨

9 मति ओर्विन माट पुतल. देवुळि गळिकहक, ओन पोगोटाड देवतुलिकहकाय, उचुने उड्लोग कीस मता. ओग आंदोग येसु. मावा पोगोन देवुळि दया कीताहकु, सबेटोर मन्कलोरिनाहक, येसु डोलिस मतोग. ओग पकाय तिपल आस डोलताहकु, देवुळि ओन मान-डीसाते निल्पिह कीता. ✨

10 सबेटव देवुळतेनाहक मन्हताड; ताना मेटे सबे तयर आताड. ✨ वेल्लाटोर मन्कलोरिन तनाड मग्क-मयास्क कीसि, पोगोन तना मान-डीसाते काल्हपलाहि, अद विचर कीस मता. मन्कलोरिन तनाड मग्क-मयास्क कीयलाहि, देवुळि तना मगि येसुन निल्पिह कीता. माक पिसिह कीयनद सेवातेनाहक, येसुन पूरा ओपे कीयना इन्जि, ✨ देवुळि ओन पका तिपल अरनाह कीता. ✨ इद्रम कीयनद देवुळतुहक बेस ओप्पता.

11 माट पापि मन्कलोरिन, येसु पूरा पवित्र कीतोग. ✨ कीताहकु ओना बाबाल, मावा वने देवुळबाबाल आतोग. ✨ अदिनेनाहक नावाड तमोर-एलास्क इनजोर माक इनदलाह, येसुहक लजा वावो. ✨

12 अदिहक देवुळतुन येसु इतद पोल्लो, ताना सास्त्रमतगा इद्रम रासिस मन्हता: नना नावाड तमोर-एलास्किहक, नीवा डीसाता लोप्पा वेहतकन, लोकर जमा आस मोळकना जागातगा अन्जि, नना पाटाड ओसि, नीक जोहर कीकन. ✨

इनजोर रासिस मन्हता.

13 ओसो रासिस मन्हता:

नना देवुळता पोगोन बर्वस तासकन;

इद्रु! नना वातन! देवुळि नाक ईतोर पिलाड-पेकोरा संगे, नना वातन. ✨

इनजोर रासिस मन्हता.

14-15 (वेर पिलाड-पेकोर इतेके माटे!) माट कय्क-काल्क मनवालोरल मताहकु, येसु वने मावा लेहका कय-कादोग आसि वातोग. ✨ जीवात मनाहजोम,

✨ 2:8 2:8 1 कुरिततोर 15:27; इब्रितोर 1:2 ✨ 2:8 2:8 1 कुरिततोर 15:25 ✨ 2:9 2:9 बळयिर 2:30-33; 3:13-14; इब्रितोर 1:9; 12:2; 1 पत्रु 1:21 ✨ 2:10 2:10 रोम सहरतोर 11:36 ✨ 2:10 2:10 12:2 ✨ 2:10 2:10 5:9; 7:28 ✨ 2:11 2:11 10:9-10 ✨ 2:11 2:11 3:1 ✨ 2:11 2:11 मत्याल 12:49-50; मार्कल 3:34-35; लूकाल 8:21; योहन 20:17 ✨ 2:12 2:12 देवुळताड पाटाड 22:22 ✨ 2:13 2:13 यशायाह 8:17-18 ✨ 2:14-15 2:14-15 योहन 1:14; इब्रितोर 10:5

मयगा हामुरता रेय मताहकु, देयहकना मुक्याना अदिकर मावा पोगोन मता. मति येसु तना हामुरता मेटे, ताना अदिकरतुन बूळे कीतोग. ✧ कीसि माकु हामुरता रेयताहि विळिसह कीतोग. ✧

16 निटमे येसु पोगोटाडः देवतुल्किन साय्ता कीयलाह वावोग; मति अब्रहम मुय्तोना जालपिलतोरिहके, साय्ता कीयलाह वावोग. *

17 अदिनेनाहक ओग सबे पोल्लोनगा, तनाडः तमोर-एलास्कना लेहकान आयनद गर्ज मता. ✧ इद्रमलेहका ओग देवुळता सेवाते, दया केवाल बर्वसलायकतोग पर्माल आसि, ✧ मन्कलोरा पापमतेनाहकु, तनाय जीवाता मोक ईतोग. ✧

18 बेरा तिपलते ओन्क वने आरेम आयनद विचर वास मता. ✧ अदिनेनाहक बेस्के तिपलते माक अद्रमता विचर वास्ता, अस्के ओग माकु साय्ता कीया पगयहतोग.

3

येसु मोसाहकाय बेरोग

1 अदिनेनाहक मावोर पवित्र विस्वसिरिर! ✧ देवुळि मीक बेद पिसमुळते केयता, ✧ अवटे मीट वने कलियतिर. अदिनेनाहक येसुना लोप्पाडा पोल्लोतुन बेस-नेहना विचर कीस ऊळाट! ✧ ओग देवुळ लोहतोग (माक पिसिह केवाल), ✧ ओसो मावा पर्माल इन्जि, ✧ माट कबुल आयहनल. ✧

2 बेद सेवातेनाहक देवुळि मोसान केयता, अदिन ओग देवुळता लोतोरगा तपवालेवा कीतोग. ✧ अद्रमे बेद सेवातेनाहक देवुळि येसुन निल्पिह कीता, अदिन ओग वने तपवालेवा कीतोग.

✧ **2:14-15 2:14-15** योहन 12:31; रोम सहरतोर 8:3; 2 तिमोति 1:10 ✧ **2:14-15**

2:14-15 रोम सहरतोर 8:15; 1 कुरिततोर 15:57 * **2:16 2:16** माट यहुदि आयवोर

विस्वसिरल वने, अब्रहमना जालपिलतोर लेहका आयहनल. रोम सहरतोर 4:9-16 ओसो 9:6-8 ऊळाट.

✧ **2:17 2:17** पिलिपितोर 2:7 ✧ **2:17 2:17** 3:1; 5:10; 6:20; 7:26; 8:1; 9:11;

10:21 ✧ **2:17 2:17** रोम सहरतोर 3:25-26; 8:3; इब्रितोर 5:2 ✧ **2:18 2:17-18**

4:14-16 ✧ **3:1 3:1** 2:11; 10:19-20 ✧ **3:1 3:1** पिलिपितोर 3:14 ✧ **3:1**

3:1 13:22 ✧ **3:1 3:1** योहन 17:3 ✧ **3:1 3:1** 2:17; 4:14-15; 5:5; 6:20;

7:26; 8:1; 9:11; 10:21 ✧ **3:1 3:1** 10:23 ✧ **3:2 3:2** पेसमुळि 40:16; गिनती

12:7

3-4 लोटुन पंडवाल इतेके मन्कले मन्हतोग. मति देवुळ बारा सबेटविन पंडटा. बेद्रम लोटुन पंडवाल अद लोटुहकाय एक्वा मान-कदरता आस्तोग, अद्रमे येसु मोसाहकाय एक्वा, पका मान-कदरता लायकतोग आंदोग.✧

5 मोसाल देवुळता लोतोरगा, सबे पोल्लोने तपवालेवा सेवा कीतोग;✧ मति ओग सिरप सेवके मतोग.✧ वायनद कालमते देवुळि पुन्पिह कीयनव सेतेम पोल्लोनु, ओना कबळ मुनेन तोहचीता.✧

6 मति किस्तु बारा, देवुळता मग मन्जि, देवुळता लोतोरिन ऊळसोर मनवाल आतोग.✧ अदिहक माट आसा कीतल अद पोल्लोतगा रेयवालेवा, आक्रि एवनाह मेगक्स आसा ताससोर मतेके,✧ माट वने ताना लोतोरल आध्नल.✧

इम्रयेलतोर लेहका विस्वस केवा मनदनद आयो

7 अदिनेनाहक देवुळता जीवा इतद पोल्लो,✧ देवुळता साम्रमतगा इद्रम रासिस मन्हता:

नेंड देवुळि वेहतनदिन केंजतेक अचोन,

8 केंजोम इनजोर कैगम आयमाट. ✧

मीवाड तादोर-बाबोर पेळहकल बूमतगाहक दायहपा, अद्रम कोनि कीतोर; ओसो नना बेचानाह आपसोर मनवानन इनजोर, नावा पट ऊळतोर, ओसो नाक ओड तगहचीतोर.

9 रेंड वीसाड वर्साड आनाह, नना कीतव बेसताड कबस्किन ऊळतोर.✧

अस्के वने, नना बेचानाह आपसोर मनवानन,
नना बेद्रमतोनन इनजोर, पट ऊळिंदुर.

10 अदिनेनाहक नना वेर मन्कलोरिन ओड आतन ओसो इतन,

“वेरा बुदि सेतेम पोल्लोताहि अमेसा लेससोर मन्हता;
नना तोहतनद अगदे ताकवालोर आयोर” इनजोर इतन, ओसो;

11 “आरम कीयिर इनजोर, नना वेरेनाहक तासतद जागातगा, वेर मुर्तिय एव्वोर आयनुर,”✧इनजोर ओडते किरिया कीतन,✧

✧ 3:3-4 3:3-4 2 कुरिततोर 3:7-11 ✧ 3:5 3:5 पेममुळि 40:16; गिनती 12:7

✧ 3:5 3:5 पेममुळि 14:31; गिनती 12:7 ✧ 3:5 3:5 व्यवस्थाविवरण 18:18-19

✧ 3:6:3:6 1:2 ✧ 3:6:3:6 10:19-21,23; 11:1 ✧ 3:6:3:6 रोम सहरतोर 11:22;

1 कुरिततोर 3:16; 1 तिमोति 3:14-15; इब्रितोर 4:14-15; 6:11,18; 7:18-19 ✧ 3:7

3:7 1 तिमोति 4:1; इब्रितोर 9:8-10; 10:15-17 ✧ 3:8 3:7-8 4:7 ✧ 3:9 3:9

बळयिर 7:36 ✧ 3:11 3:11 4:3-4,5 ✧ 3:11 3:7-11 देवुळताड पाटाड 95:7-11

इनजोर रासिस मन्हता.

12 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरिर, जीवात मनदनद देवुळतुन विळिसस दायना लेहकाडा लाग्वद बुदि, विस्वस केवद बुदि, मियगा मनमाकि!✧

13 देवुळता सास्रमतगा, “नेडु” इनजोर रासिस मन्हता. उंद-उंद दिया वायहपा, तान “नेड” इहनल. अदिनेनाहक पापमि मीवा विचरतुन नाळेह कीसि, गद्रम कीयनद आयो इन्जि, दिनम मीट ओर्विहक-ओर्वोग दीरा ईसोर मन्हटु.✧

14 अहे माट मुने कीतद विस्वसतुन, आक्रि एवनाह विळिसवालेवा मतल इतेकेने, माट किर्स्तुनाड सवे पोल्लोने पोत्ला आयकल.✧

15 पोगोन रासतपु:

“नेड देवुळि वेहतनदिन केंजतेक अचोन,
केंजोम इनजोर कैगम आयमाट,”✧

इनजोर रासतद इद पोल्लोतुन ओसो ऊळकल.

16 देवुळता पोल्लोतुन केंजिसि, तान ओड वानाह कीस मतोर बोरु?✧मिसर देसेमताहि मोसाल पेहच ततोरु, ओरे सबेटोरु!✧

17 रेंड वीसाड वर्साड देवुळि बोरिन ओड आस मता? पापम कीतोर मन्कलोरिन ओड आस मता. ओर पापम कीताहकु, पेळ्हकल बूमतगाने डोलतोर!✧

18 आरम कीयलाह, ओरेनाहक तासतद जागातगा एवमाकिर इनजोर, देवुळि बोर मन्कलोरा लोप्पा ओडते किरिया कीता?✧ ताना पोल्लोतुन केंजवोराय लोप्पा.✧

19 ओर मन्कलोर देवुळतुन विस्वस केवाहकु,✧ आरम दोर्कनद देसेमतगा ओळिय पगवोर इनजोर, माक एका आस्ता.

4

1 मीक आरम ईकन इनजोर, देवुळि मुनेन पोल्लो विळिसस मता. अद पोल्लो इंजेक वने अरयहता. अदिनेनाहकु आरम दोर्कनगा एव्वोम आयकोम बहा इनजोर, मीट ओर्वोग-ओर्वोग रेयिस मन्हटु.✧

✧ **3:12 3:12** कुलुसितोर 2:8; इब्रितोर 12:25 ✧ **3:13 3:13** इपिसुसतोर 4:22; इब्रितोर 10:24-25 ✧ **3:14 3:14** रोम सहरतोर 11:22 ✧ **3:15 3:15** देवुळताड पाटाड 95:7-8 ✧ **3:16 3:16** यिर्मयाह 32:29; 44:3,8 ✧ **3:16 3:16** गिनती 14:2,11,30; व्यवस्थाविवरण 1:35; यहूदाल 5 ✧ **3:17 3:17** गिनती 14:29; 1 कुरिततोर 10:5 ✧ **3:18 3:18** गिनती 14:23; व्यवस्थाविवरण 1:34-35; इब्रितोर 4:2 ✧ **3:18 3:18** रोम सहरतोर 11:30-32; इब्रितोर 4:6,11 ✧ **3:19 3:19** योहन 3:18,36; रोम सहरतोर 11:23 ✧ **4:1 4:1** 2 कुरिततोर 6:1; गलातितोर 5:4; इब्रितोर 12:15

2 बेसतल कबुरतुन इग्रयेलतोर केंजतप लेहकान, माट वने केंजतल; मति ओर केंजतस्के, अद कबुरतुन विस्वस केवोर. अदिनेनाहक केंजिसाय, ओरिहक बाताले पायदा इले.✧

3-4 मति माट विस्वस कीतोरल, देवुळ ईतद आरम कीयनगा एवयहनल.✧
देवुळता साङ्गमतगा,

देवुळि तना पूरा कबळतुन मारिह कीस, वारमता आक्रि दियाते रोमता.✧

इनजोर वारमता आक्रि दियाता पोल्लो रासिस मन्हता. इद्रमि तना पूरा बूमतुन पंडटस्केडाहि, आरम कीयनद जागा तासताये! (मति विस्वस केवोरिन)

“आरम कीयिर इनजोर नना वैरेनाहक तासतद जागातगा,

वेर मुर्तिय एव्वोर आयनुर इनजोर, ओडते किरिया कीतन,”✧

इनजोर इता.

5 “आरम कीयिर इनजोर नना वैरेनाहक तासतद जागातगा, वेर मुर्तिय एव्वोर आयनुर,”✧

इनजोर आरम कीयनद पोल्लोतुन, देवुळि ओसोवने इता.✧

6 ओसो, बेसतल कबुरतुन पोक्कुर कीतदिन केंजतोर मुनेतोर मन्कलोर, देवुळता पोल्लो केंजवाहकु, आरम कीयनगा एवया पगवोर;✧ मति उय्तुर अगा ओळियना इन्जि, अद आरम कीयनद जागा नेंड वने दोर्किहता.

7 अदिनेनाहक ओसो उंद दियातुन देवुळि आचता. तान “नेंडु” इनजोर इन्हता. (पेळहकल बूमते देवुळताड केंजवोरा पोल्लोता पया,) वेल्लाडे वर्साना पेगके, दाविद राजाना तोडटे देवुळि इता:

नेंड देवुळि वेहतनदिन केंजतेक अचोन,

केंजोम इनजोर कैगम आयमाट.✧

इनजोर इता. इद पोल्लोतुन पोगोन रासतन.

8 आरम कीयनद जागा ईकन इनजोर, देवुळि पोल्लो विळिसस मता. इद पोल्लोतुन अर्विसि, माक बाताल तेळियिहता? कनान इनदनद देसेमते, मावाड तादोर-बाबोरिन यहोसा मुय्तोग ओस मतोग.* अद देसेम आरम कीयनद जागा आया पगवो.✧ आस मतेके, आरमतेनाहक ओसो उंद दियातुन देवुळि वेहो आवालि.

✧ 4:2 4:2 रोम सहरतोर 3:3; 10:17; गलातितोर 3:2; 1 तिसलुनितोर 2:13; इब्रितोर 3:18

✧ 4:3-4 4:3-4 3:11 ✧ 4:3-4 4:3-4 पुटमुळि 2:2 ✧ 4:3-4 4:3-4 देवुळताड

पाटाड 95:11 ✧ 4:5 4:5 देवुळताड पाटाड 95:11 ✧ 4:5 4:5 3:11 ✧ 4:6

4:6 3:18 ✧ 4:7 4:7 3:7-8,15 * 4:8 4:8 इद पोल्लोतुन पुनदलाहि यहोशू पुस्तकतुन

अर्वाट. ✧ 4:8 4:8 यहोशू 22:4

9 अदिनेनाहक इदे पोल्लो मन्हता: देवुळि बेद्रम वारमता आक्रि दियाते तना कबळताहि रोमता, ✨ अद्रम तना मन्कलोरैनाहक वने, आरम कीयनद जागा मन्हता.

10 बेद्रम देवुळि तनाड कबस्कनाहि रोमता, ✨ अद्रमे ताना मन्कलोर, देवुळि तासतद आरम कीयनगा ओळियिसि, तमाड कबस्कनाहि रोमिहतोर. ✨

11 अदिनेनाहक माट वने अगा, आरम कीयनद जागातगा एवयलाहि जिद कीयिड. मयगडाहि बोगे, मुनेतोर मन्कलोर लेहकान, देवुळता पोल्लो केंजवाहक, बूळेम आयनद आयो. ✨

12 बाराहक इतेके, देवुळ वेहतद पोल्लो जीवात मन्हता. मावा लोप्पा कबळ कीस्ता. ✨ रेंड बाजेड वाय्व मनदनद तल्वर कसेग बेद्रम बोकातुन, मुळगुंजतुन पगक पहतना लेहका गडिहता; ✨ तान्काय एक्वा वीळिस, देवुळता पोल्लो मन्कलोर जीवातुन, बुदतुन पगक पहतना लेहका गडिहता. ✨ अद मन्कलोर सीतातुन, विचरतुन पर्हकिस ऊळिहता. ✨

13 देवुळि पुटिह कीतद बेदे आयि, तानाड कोंडानाहि मक पगवो; ✨ मति सबेटव तान्क पोळ्क्ने दिसिहताड. ✨ तान्के माक पूरा इसब ईया पोयहता.

येसु मावा बेरोग पेर्माल

14-15 मति मयेनाहक बेरोग पेर्माल मन्हतोग; ओग आंदोग देवुळता मगि येसु. ओग देवुळदीपते देवुळबाबाना बाजे उदिस मन्हतोग. ✨ मावा लेहकान ओन्क वने, पापम कीया वेसनाह सबे रीतिनाड विचर्क वाताड, तेला मति ओग बेस्केन पापम केवोग. ✨ अदिहक ओग मावा कमजोरतुन ऊळिस, जीवा लोपवाल आंदोग. ✨ अदिनेनाहक येसुनगा विस्वस कीयनद बेद पोल्लोतुन माट कबुल आय्हनल, अद पोल्लोतुन विळसवालेवा, मेग्निस पोस मनदना गावले. ✨

16 माक बेस्के गर्ज अरयहता, अस्के देवुळ माक ऊळिस जीवा लोपि, दया कीस तोळ ईयि इनजोर, दया कीयनद देवुळता एरे, माट दीरा पोस दाकल. ✨

✨ **4:9-9:9** पुटमुळि 2:2-3 ✨ **4:10 4:10** पुटमुळि 2:2-3 ✨ **4:10 4:9-10** तोहचीतव पोल्लोड 14:13 ✨ **4:11 4:11** 3:18; 2 पत्र 2:6 ✨ **4:12 4:12** 1 तिसलुनितोर 2:13 ✨ **4:12 4:12** विर्मयाह 23:29; बळयिर 7:38 ✨ **4:12 4:12** इपिसुसतोर 6:17; तोहचीतव पोल्लोड 1:16 ✨ **4:12 4:12** योहन 12:48; 1 कुरिततोर 14:24-25 ✨ **4:13 4:13** 2 इतिहास 16:9; देवुळताड पाटाड 33:13-15 ✨ **4:13 4:13** अय्युब 26:6 ✨ **4:14-15 4:14-15** इपिसुसतोर 4:10; इब्रितोर 3:1; 6:20; 8:1; 9:24; 1 पत्र 3:22 ✨ **4:14-15 4:14-15** योहन 8:46; 2 कुरिततोर 5:21; इब्रितोर 7:26 ✨ **4:14-15 4:14-15** 2:17-18; 5:2 ✨ **4:14-15 4:14-15** 3:6 ✨ **4:16 4:16** इपिसुसतोर 2:18; इब्रितोर 2:17; 7:18-19

5

1 देवुळता साङ्गमतुन ऊळतेके, बोऱ्गाय पेर्मानु, ओना ऐंगेटोर बूमयालोरगडाहि आचिस, देवुळ निल्पिह कीस्ता. देवुळि मन्कलोरा पापमतुन मापि कीयि इनजोरे, ओग पेर्माल मन्कलोरेनाह देवुळतुहक मोक ईस्तोग, कोड वाटिहतोग.✧

2 पेर्माल तनाय कमजोर मनाहकु,✧ पुनवालेवा गल्लि केवाल्लोरा संगे, ओग कुल्लुल बुदते ताक पगयहतोग.✧

3 अदिनेनाहक ओन्क दुसोरा पापमतेनाहक वने, तनाय पापमतेनाहक वने, मोक ईया पोयहता.✧

4 यहुदिरा पेर्माल आयनद कबळ, पकाय बेरा मन्हता. बोगे तनाय विचरते पेर्माल आया पगवोग;✧ मति मुनेतोग पेर्माल, मोसाना दादाल आरुन पेर्मान निल्पिह कीतप लेहका,✧ अद कबळ कीयलाहि, देवुळि ओन निल्पिह कीतेकेने आया पगयहतोग.

5 अद्रमलेहकाने किर्स्तु वने पेर्मा कबळ कीयलाहि, बेरातनम पर्हकोग.✧

“निमा नावा मगनिने;

नेटाहि नना नीवा तपेनन,”✧

इनजोर देवुळि ओन इता. अद इसबते पेर्मा कबळ कीयलाह, ओन निल्पिह कीता.✧

6 देवुळता साङ्गमतगा ओसो उंद जागातगा,

“निमा इतेके मेल्किसेदेकना लेहकान, अमेसातुहक बूमयाल मनदकिन,”✧

इनजोर देवुळि ओन वेहतद रासिस मन्हता.

7 येसु इद बूमतगा मतोग अस्के, तनाहक हामुरताहि पिसिह कीया पगयनद देवुळतुन जोरते केयसोर, अळसोर पार्तना कीदोग, अर्जि कीदोग.✧ ओग देवुळतुन मान ईताहकु, अद ओना पार्तनातुन केंजता.

8 ओग तना देवुळता मगि मन्जाय मति,✧ तिपल आसोर ताना पोल्लो केंजलाह कगायतोग.✧

✧ 5:1 5:1 7:27; 8:3; 9:8-10; 10:11 ✧ 5:2 5:2 7:28 ✧ 5:2 5:2 इपिसुसतोर 4:18; इब्रितोर 2:17-18; 4:14-15; 9:7; याकुब 5:19; 1 पव 2:25 ✧ 5:3 5:3 लैव्यव्यवस्था 9:7; 16:6; इब्रितोर 7:27; 9:7 ✧ 5:4 5:4 गिनती 16:40; 18:7; 1 शमूल 13:9-13; 2 इतिहास 26:18 ✧ 5:4 5:4 पेसमुळि 28:1; 1 इतिहास 23:13 ✧ 5:5 5:5 योहन 8:54 ✧ 5:5 5:5 देवुळताड पाटाड 2:7; इब्रितोर 1:5 ✧ 5:5 5:5 3:1 ✧ 5:6 5:6 पुटमुळि 14:18; देवुळताड पाटाड 110:4; इब्रितोर 6:20; 7:17,20-21 ✧ 5:7 5:7 मत्याल 26:39,42,44; 27:46,50; मार्कल 14:36,39; 15:34,37; लूकाल 22:41,44; 23:46 ✧ 5:8 5:8 1:2 ✧ 5:8 5:8 पिलिपितोर 2:8

9 देवुळि येसुनेनाहक तासतव सबे कबस्किन, ओग पूरा मारिह कीतोग; कीसि तना पोल्लो केंजवालो र सबेटोरिन, अमेसातुहक पिसिह केवाल आतोग.*

10 अहे मेलिकसेदेक पेर्माना लेहकान, देवुळि ओन पेर्माल कीता.*

मीट विस्वसते बेसवि

11 वेग मेलिकसेदेकना लोप्पाडाड पोल्लोड वेल्लाडे मन्हताड. वेहेनन; मति मीट केंजलाह लंडा आंदिर. अदिनेनाहक मीक तेळियिह कीयलाह तिपल मन्हता.*

12 मीट वेल्लाय मुने विस्वसिरि आतिर.* इचोटे विस्वसता पोल्लोतुन, दुसोरिहक कागहवालो आयना मता. मति देवुळताड पोल्लोनु, ओसोवने सुस्ताहि मीक कागहतना लेहका आता अले!.* इका वने पाल उनवालो पिलाड-पेकोरा लेहकान महनिर, गाटो तिनदा पुतोरा लेहका आयविर.*

13 इंजेके पाल उनवालो पिलाड-पेकोरा लेहकाडोर मन्कलोर, विस्वसताड पोल्लोने कागयवोरा लेहकान मन्हतोर.* अदिनेनाहक ओरिहक सेतेमते ताकनव पोल्लोड तेळियोड.

14 मति विस्वसते बुद पुतोरे,* गाटो तिनवालोरा लेहकान मन्हतोर. ओर तमा विचरते बेसतल बेदु, लाग्वद बेदु इनजोर, पुनदनद कागयतोर.*

6

मीवा विस्वसतुन विळसमाट

1-2 अदिनेनाहक नना बह इहनन: माट किर्स्तुना लोप्पाडाड सुस्तव पोल्लोन विळसकल; इतेके अडळमताड पायदालेवव कबस्किन पोहचीयना,* देवुळतुन विस्वस कीयना, एडिह कीयनव रिवज्क, कयक तासिस बर्कत ईयना,* डोलतोर ओसोवने जीवा अरयना,*अमेसातुहक ताकनदु देवुळता आक्रि नेयम,* इव सबे पोल्लोड माट सुस्ते कागयतव पोल्लोड आंदुड. (माट इविस्किने ओसो कागयसोर

* 5:9 5:9 2:10; 9:12 * 5:10 5:10 2:17; 3:15 * 5:11 5:11 2 पवु 3:16 * 5:12 5:12 10:32-33 * 5:12 5:12 गलातितोर 4:9; इब्रितोर 6:1-2 * 5:12 5:12 1 कुरिततोर 3:2 * 5:13 5:13 1 कुरिततोर 3:1; 14:20 * 5:14 5:14 1 कुरिततोर 2:6; इपिससतोर 4:13; इब्रितोर 6:1-2 * 5:14 5:14 1 तिमोति 4:7 * 6:1-2 6:1-2 9:14 * 6:1-2 6:1-2 बळयिर 6:6 * 6:1-2 6:1-2 बळयिर 17:31-32 * 6:1-2 6:1-2 तोहचीतव पोल्लोड 20:11-15

मनवल;) इविन विळिसस अबर दाकल, ओसो विस्वसते बुद पुतोर कगयनव पोल्लोन* कगयकल.*

3 देवुळता विचर मतेके, माट अद्रमे कीकल.

4-6 बोर देवुळतगा विस्वस कीसि, पया तमा विस्वसतुन विळिसहतोर, ओरिन माट बेद्रम जर मलहतकल? ओर देवुळता सेतेमता वेहचतगा वास मतोर,* पोगोटाहि देवुळ ईयनद बर्कततुन दोर्किह कीस, तान पुन्ज मतोर;* दुसोर विस्वसिरा संगे, ओर वने देवुळता जीवातुन दोर्किह कीस मतोर.* देवुळता पोल्लो बेसतल इनजोर पुतोर;* वायनद कालमते देवुळि तोहचीयनद लावतुन, बेस-नेहना पुतोर. अद्रमतोर तमा विस्वसतुन विळसतेक अचोन, देवुळता मगिन ओसोवने हक्कनागुटातगा वेळहतप लेहका, ओसोवने दुसोरा मुनेह, ओना लजा रेहतप लेहका कीस्तोर.* अदिनेनाहक ओरिन विस्वसलेवद अगदाहि ओसोवने जर मलहतलाह, मुर्तिय पगनाह आयो.*

7 मुसुर पेगदुन ऊतिस मन्जि, अगा कास्तकारि केवालोर मन्कलोरैनाहकु, बेस अनम पंडिह कीयनद बूमतगा, देवुळता बर्कत मन्हता; (उच्चुर विस्वसिर वने अद्रमता बूमलेहकाडोरे.)

8 मति अद बूमि अकल रोंडा ओसो कोये जपिड पुटिह कीता इतेके, अद बाताले कबळतुहक अरवो. अद बूमता मालकाल तान सरप ईयनोग, अस्के अद बोळसना लायक मनदगा.* (वेर विस्वसताहि पेके अरतोर मन्कलोर, अद्रमता बूमलेहकाडोरे.)

9 माट जीवा कीतोर विस्वसिरि! माट इद्रमताड रेय वेसनाड पोल्लोड इहनेम, तेला मति मीवा ताकमुळतुन ऊळिसि, मीक देवुळता पिसमुळ नितम दोर्कता इन्जि, माक बर्वस मन्हता.

10 बाराहक इतेके मीट देवुळतेनाहक कबळ कीतिर; तान जीवा कीसि, ताना मन्कलोरा सेवा कीतिर; इंजेक वने कीयलाह आतिरे.* देवुळि सेतेमता मनाहकु, इव पोल्लोन अद मागडो.*

* 6:1-2 6:1-2 1 कुरिततोर 2:6 * 6:1-2 6:1-2 पिलिपितोर 3:14; इब्रितोर 5:14

* 6:4-6 6:4-6 2 कुरिततोर 4:4,6; इब्रितोर 10:32-33 * 6:4-6 6:4-6 योहन 4:10;

इपिसुसतोर 2:8 * 6:4-6 6:4-6 गलातितोर 3:2; इब्रितोर 2:3-4 * 6:4-6 6:4-6 1 पत्र

1:24-25; 2:1-3 * 6:4-6 6:4-6 10:29 * 6:4-6 6:4-6 मत्याल 19:26; इब्रितोर

10:26-27; 2 पत्र 2:21-22 * 6:8 6:8 पटमुळि 3:17-18; व्यवस्थाविवरण 29:22-25

* 6:10 6:10 रोम सहरतोर 12:13; 1 तिसलुनितोर 1:2-3; इब्रितोर 10:32-34 * 6:10

6:10 मत्याल 10:42; 25:40; बळयिर 10:4

11 मीट इद्रम कीसोर मनदना इनजोर, मावा जीवा पर्हकिहता: आक्रि एवनाह मीट आसा कीयनव पोल्लोन दोर्किह कीयनासाटि, इद्रमताये जिद कीस मनदना.✧

12 अदिनेनाहक लंडा आयमाटु; मति बोर मन्कलोर तिपल्किन आपसोर, देवुळतगा विस्वस ताससोर,✧ अद पोल्लो विळिसस मतविन दोर्किह कीस्तोर,✧ ओरा लेहकाने ताकना.✧

देवुळि करल कीस वेहतद पोल्लो

13-14 (तिपल्किन आपसोरे देवुळतगा बह विस्वस तासना इनजोरे, माक अब्रहममुय्तोग बेस-नेहना तोहतोग:)"नीक निटमे वेल्लाय करथि-बर्कत ईकन. नीवा जालपिलतनु बोलिह कीकन," इन्जि, तन्काय बेरोग इलवाहकु, देवुळि तनाय पेदिरते ओतिसि, अब्रहमिहकु पोल्लो विळिसता.✧

15 अब्रहम पया ओरम आयवा केमेन केपतोग, केपिसि देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन दोर्किह कीतोग.✧

16 मन्कलोर ओतिहपा, तन्काय बेरोर मन्कलोरा पेदिर पोसिये ओतिहतोर; अद्रम ओततस्के, पोल्लो दोहतहतोर.✧ ताना पेग्के पोल्लो करल आता इनजोर, अद तोहतहता.✧

17 नना विळसनद पोल्लोतुन बेस्केन देहोन आयकन इन्जि,✧ देवुळि तना पोल्लो विळिसतदिन, दोर्किह केवालोर मन्कलोरिहक तोहतना मता.✧ अदिनेनाहक अद (तनाय पेदिर पोस) ओतता.

18 मावा मुनेह तासतद आसाता पोल्लोतुन पोसि,✧ अद माक राका कीयि इनजोर, माट देवुळतगा वित वातल. तनगा वित वावालोरिहक दीरा ईयना इन्जि, देवुळि पोल्लो वने विळिसता, ओसो ओतता वने. देवुळि पोल्लो विळिसनेक वने मुर्तिय जोल वळहक पगवो, ओतनेक वने मुर्तिय जोल वळहक पगवो.✧ इव रेंड आस पोल्लोड बद्लेम आयनव आयोड.✧

✧ 6:11 6:11 3:6; 10:22 ✧ 6:12 6:12 2 तिसलुनितोर 1:4; याकुब 1:3; तोहचीतव पोल्लोड 13:10 ✧ 6:12 6:12 1:14 ✧ 6:12 6:12 13:7 ✧ 6:13-14 6:13-14 पुटमुळि 22:16-17; लूकाल 1:73; गलातितोर 3:18 ✧ 6:15 6:15 पुटमुळि 12:4-5; 21:5; इब्रितोर 9:15 ✧ 6:16 6:16 पेसमुळि 22:11 ✧ 6:16 6:16 गलातितोर 3:15 ✧ 6:17 6:17 देवुळताड पाटाड 110:4; बुदताड पोल्लोड 19:21 ✧ 6:17 6:17 11:9 ✧ 6:18 6:18 3:6; 7:18-19 ✧ 6:18 6:18 गिनती 23:19 ✧ 6:18 6:18 2 तिमोति 2:13

19 माट आसा तासतल अद पोल्लो, रेय वेसवाह मावा जीवातुन तासिहता; अद बेस्केन देगो, बेस्केन मायो. अद आसा माक देवुळताहि लेसलाह एवो, मति सबेट्क पवित्र गूडटगा* मनदनद देवुळतके सीदा ओसीस्ता.✧

20 अद जागातगा येसु मयेनाहकु मुनेने ओळियतोग.✧ मेल्किसेदेकना लेहकान, ओग मावा अमेसातुहक पेर्माल आतोग.✧

7

मेल्किसेदेक बूमयाल वने, राजाल वने मतोग

1-3 वेग मेल्किसेदेक इनवाल इतेके, सालेम सहरता राजाल मतोग. ओसो सबेट्क बेरा डीसाता देवुळता बूमयाल मतोग. ओना पेदिरता अर्तम इतेके “सेतेमतोग राजाल,” ओसो इब्रि पोल्लोते सालेमता अर्तमि “सुकम” आंदु. इतेके ओन सुकमता राजाल वने इनदा पगयहनल. मेल्किसेदेकना तलोग-तपे बोर आंदुर, ओनाड तादोर-बाबोर बोर आंदुर, ओना पुटटद ओसो डोलतदिना लोप्पा वने, देवुळता साम्रमतगा बाताले रासतद इले. ओग देवुळता मगना लेहकान, अमेसा बूमयाल मन्हतोग. अब्रहम मुय्तोग नालवुर राजालोरा संगे लळय आसि, ओरिन ओरे कीस मल्लस वायहपा, वेग मेल्किसेदेक ओन कलियतोग, ओसो ओन बर्कतताड पोल्लोड वळहकतोग. अस्के अब्रहम (तना ओरे कीतोरगडाहि ततद) सबे मादुन, दहा तूस्क कीसि, अगडाह उंद तूस ओन्क ईतोग.✧

4 अदिनेनाहक मेल्किसेदेक बेचोन बेरोग मन्कल मतोग, विचर कीस ऊळिड अले! मावा पेदामुय्तोग अब्रहम इंका, लळयते गेल्लसतद बेसतल मादा तूस ओन्क ईतोग.✧

5 मोसानाड अडोनगा उंद उकुम मन्हता: बूमयालोर आयवालोर लेवि तेगदोरगडाहे वायनदु;* दुसोर इस्रयेलतोर, तमा कमयता दहा तूस्कनाहि उंद तूस, बूमयालोर आतोरिहक कोड ईयनदे.✧ ओर सबेटोर, लेवि तेगदोर इंका, अब्रहमना कूळतोर आंदुर. (आतेक तेला कोड ईयनदे.)

* **6:19 6:19** सबेट्क पवित्र गूडि बेद्रमता, तेना लोप्पा 9:1-5 अर्वाट. ✧ **6:19 6:18-19** लैव्यव्यवस्था 16:2,15; रोम सहरतोर 5:5; इब्रितोर 9:3,7; 10:19-20 ✧ **6:20 6:20** योहन 14:2; इब्रितोर 4:14-15 ✧ **6:20 6:20** देवुळताड पाटाड 110:4; इब्रितोर 2:17; 3:1; 5:6; 7:17 ✧ **7:1-3 7:1-3** पुटमुळि 14:17-20 ✧ **7:4 7:4** पुटमुळि 14:20 * **7:5 7:5** लेविना तपे याकुब मुय्तोग आंदोग, ओनगडाहे सबेटोर इस्रयेलतोर पुटटोर. अब्रहम इतेके याकुबना तादो आंदोग. ✧ **7:5 7:5** गिनती 18:21-28; 2 इतिहास 31:4-5

6 मति मेल्लिकसेदेक इतेके, लेविना कूळतोग आयोग.† आयवेक वने, अब्रहम मुय्तोग ओन्क दहा तूस्कनाहि उंद तूस ईतोग. (इतेके मेल्लिकसेदेक अब्रहमिहक बेरोग.) दुस्रा पोल्लो: अब्रहमिने देवुळि मुनेन पोल्लो विळिसस मता;☆ मति मेल्लिकसेदेक अब्रहमिहक वने बर्कतताड पोल्लोड इतोग.☆

7 इंजेके बेरोग उड्लोन्क बर्कतताड पोल्लोड इन्हतोग इन्जि माट पुतले, (इतेके मेल्लिकसेदेक अब्रहमिहकाय बेरोग).

8 ओसो उंद पोल्लो: इंजेक मावोर यहुदिर मावा बूमयालोरिहक कोड ईस्तोर; ओर बूमयालोर आक्रि डोलवालोर मन्हतोर. मति मेल्लिकसेदेक बार डोलतोग इनजोर, देवुळता सास्त्रमतगा रासतद इले.

9-10 ओसो उंद पोल्लो: लेविना तेगदोर बूमयालोर कोड एतहतोर. (अब्रहम इतेके लेविना तादोना तपे.) अदिनेनाहक अब्रहमना मेंदुलतगा लेविना विजा मता. इतेके अब्रहम मेल्लिकसेदेकिहक कोड वाटिहपा, लेवि वने तमपेपिना मेटे, मेल्लिकसेदेकिहक कोड वाटटोग इतप आता. (कोड एनवाल तनाय कोड वाटटोग; इतेके मेल्लिकसेदेक लेविहकाय बेरोग बूमयाल.)

मेल्लिकसेदेकना लेहकान बूमयाल, येसुसामि

11 लेवि तेगदोरगडाहि देवुळि (आस्नमुय्तोन आचता. आचिसि आस्नना तेगदोरिन,) बूमयालोर आयलाहि निल्लिह कीता. ओराय सेवाता जोतातगा, मोसानाड अडोड नितहताड.☆ अस्के वने ओरा सेवा मोळकवालोरिन पूरा एडिह कीया पगवो. अदिनेनाहक आस्नना लेहकान आयवा, मेल्लिकसेदेकना लेहकान ओर्वोग बूमयाना गर्ज अरयहता.☆

12 बूमयालोरिन निल्लिह कीयनद अडो मिळन्दतेके, सबे अडोड वने मिळन्दना गावले.☆

13-14 अदिनेनाहक (इंजेके मेल्लिकसेदेकना लेहकान, दुस्रोग बूमयाल) मावा येसुसामि वातोग. ओनाय लोप्पा माट वळ्हकिह्नोम; येसु इतेके (लेविना कूळतोग आयोग, ओग) यहुदाना कूळते पुट वातोग.†☆ यहुदाना कूळतोर बूमयालोर

† 7:6 7:6 मेल्लिकसेदेकना कालमते लेवि पुटवाय मतोग. ☆ 7:6 7:6 रोम सह्रतोर 4:13
 ☆ 7:6 7:6 पुटमुळि 14:19-20 ☆ 7:11 7:11 9:6; 10:1 ☆ 7:11 7:11 8:7
 ☆ 7:12 7:12 9:8-10 ‡ 7:13-14 7:13-14 यहुदाल, लेविना तमोग मतोग. पुटमुळि
 29:34-35 ऊळट. ☆ 7:13-14 7:13-14 यशायाह 11:1; मीका 5:2; मत्याल 2:5-6;
 तोहचीतव पोल्लोड 5:5

आयनदिना लोप्पा, मोसाल बाताले इनोग. ओसो अद कूळतोग बोगे बेस्केन वने बूमयाल मनोग.

15 मति मेल्किसेदेकना लेहकान ओर्बोर्ग बूमयाल वातस्के, (अडोनाड पोल्लोड बद्लेम आताड इनजोर,) इंजेक माक पोळ्क्ने दिसिहताड.

16 पलाना कूळतोग बूमयाल मनदना इनजोर, मोसानाड अडोनागा रासतद मन्हता; येसु अद इसबते बूमयाल आयोग; मति ओनगा अमेसातुहक पिसनद लाव मन्हता, अद इसबते बूमयाल आतोग.

17 ओना लोप्पा देवुळता सास्त्रम इह वेहतहता:
निमा मेल्किसेदेकना लेहकान अमेसातुहक बूमयाल मनदकिन, ✧
इनजोर सास्त्रमतगा रासतद मन्हता. ✧

18-19 इद्रमलेहका मुनेता अडो मोळ्कवालोरिन, पूरा एडिह कीया पगवाहकु, अद कबळतुहक अरवो; अदिनेनाहक अद इंजेक बेद्रम ताकगा? ✧ मति ताना बद्लाते माकु तान्काय एक्वा बेसतल आसा दोर्कता. इंजेके माट (येसुन आसा कीसि,) देवुळता एरे दाया पगयहनल. ✧

20-21 ओसो उंद पोल्लो मन्हता: आरूनना कूळतोर बेदे किरियालेवा बूमयालोर आतोर; मति येसु बूमयाल आयहपा, सामि ओन इद्रम इता:

“निमा अमेसातुहक बूमयाल मनदकिन इनजोर, सामि किरिया कीता, ✧
अद तना पोल्लोतुन बेस्केन मिळ्हे, ” ✧

इनजोर रासतद मन्हता. अद्रम देवुळि किरिया कीताहकु, ओग बूमयाल आतोग.

22 अदिनेनाहक इंजेके देवुळता पूना करल, मुनेता करल कीतद पाळ्ना पोल्लोतुहकाय, एक्वा बेसतल इनजोर, येसु इसर ईतप आतोग. ✧

23 ओसो उंद पोल्लो मन्हता: बूमयालोर अमेसा मनदा पगवोर, ओर मुय्तोर आसि डोलिहतोर. अदिनेनाहक (कबळ रोमनद आयो इनजोर,) वेल्लाटोर बूमयालोर मन्हतोर.

24 येसु बार बेस्केन डोलोग, ✧ अदिनेनाहक ओना बूमयातनम बेस्केन दुस्रोना कयदे अनो.

✧ 7:17 7:17 देवुळताड पाटाड 110:4 ✧ 7:17 7:17 5:6; 6:20 ✧ 7:18-19
7:18-19 बळयिर 13:39; गलातितोर 2:16; 3:21; इब्रितोर 9:8-10 ✧ 7:18-19
7:18-19 3:6; 4:16; 6:18; 10:1,22; याकुब 4:8 ✧ 7:20-21 7:20-21 5:6
✧ 7:20-21 7:20-21 देवुळताड पाटाड 110:4 ✧ 7:22 7:22 8:6,8 ✧ 7:24
7:24 यशायाह 9:7; योहन 12:34; रोम सहरतोर 9:5

25 ओसो माट येसुना मेटे, देवुळता एरे अनवालोरेनाहक, ओग अमेसाये देवुळतुन अर्ज कीसोर मन्हतोग. ✨ इद्रमलेहका ओग माक पूरा कतम पिसिह कीयलाह पगयह्तोग. ✨

26 येसु पवित्र मनवाल, बाताले कसुरलेवोग, पापमता डागिल आयवोग, पापि मन्कलोरगडाहि एगिस मन्जि, ✨ इंजेके पोगोन देवुळदीपतगा, सबेट्क बेरा कदरता जागाते उदवाल. ✨ इद्रमतोग पेर्माल मयेनाहक बेस ओपिह्तोग. ✨

27 आस्नना कूळतोर पेर्मालोर बारा, मुने तमाय पापमतेनाहकु मोक ईस्तोर, पेग्के दुप्पोर मन्कलोरा पापमतेनाहकु मोक ईस्तोर; अद्रम दिनम कीस्तोर. ✨ मति येसु अद्रम आयोग; ओग कतमतोरा पापमतेनाहकु, उंदिय देबा ✨ हव्कनागुटातगा तनाय जीवा ईतोग. ✨

28 मोसानाड अडोना इसबते, लावलेवोर मन्कलोर पेर्मालोर आस्तोर; ✨ मति मोसानाड अडोना वेल्लाडे वर्साना पया, देवुळि किरिया कीसि, तना मगिन पेर्माल इन्जि निल्पिह कीता. वेग मगि बाताले कमिलेवोग मन्जि, अमेसातुहक पेर्माल आंदोग. ✨

8

येसु पूना करलता पेर्माल आंदोग

1 इचानाह वेहचोर वातदिना मोदुल पोल्लो इदे: बोग पोगोन बेरा डीसाता देवुळता तिनळ बाजे राजेम कीयलाहि उदतोग, ✨ ओगे मयेनाहक पेर्माल मन्हतोग. ✨

2 (बेद रावुळतुनदेवुळि मोसा मुय्तोन पंड वेहता, अद इद बूमतगा मन्कलोरा कयदे पंडटदु.) ✨ निटमता रावुळ बारा देवुळदीपतगा मन्हता, तान देवुळिये पंडटा. ✨ अदे रावुळता सबेट्क पवित्र गूडटगा, मावा येसु पेर्माल सेवा कीस्तोग. ✨

✨ **7:25 7:25** रोम सहरतोर 8:27,34; इपिसुसतोर 2:18; इब्रितोर 9:24; 1 पत्र 3:18; 1 योहन 2:1 ✨ **7:25 7:25** रोम सहरतोर 5:10 ✨ **7:26 7:26** 2 कुरिततोर 5:21; इब्रितोर 4:14-15 ✨ **7:26 7:26** इपिसुसतोर 4:10 ✨ **7:26 7:26** 2:17; 3:1 ✨ **7:27 7:27** लैव्यवस्था 9:7; इब्रितोर 5:1,3; 8:3 ✨ **7:27 7:27** 9:12,26,28; 10:9-10 ✨ **7:27 7:27** 9:14; 10:12 ✨ **7:28 7:28** 5:2 ✨ **7:28 7:28** 2:10; 3:1 ✨ **8:1 8:1** देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:3 ✨ **8:1 8:1** 2:17; 3:1; 4:14-15 ✨ **8:2 8:2** 9:1 ✨ **8:2 8:2** इब्रितोर 9:11,24; तोहचीतव पोल्लोड 21:3 ✨ **8:2 8:2** 10:11

3 पेर्मालोरा कबळ इतेके, देवुळतुहक मोक ईयनद, कोड वाटनद इन्जिये, माट पुतल. ✧ अद इसबते, मावा येसु पेर्माल वने बातालाय ईयना. ✧

4 बूमतगा पया मोसानाड अडोड वेहतप लेहका, कोड वाटलाहि, वेल्लाटोर बूमयालोर मन्हतोर. अदिनेनाहक येसु इंजेके बूमते मन्ज मतेके, बूमयाल वने आयोग आवेगा.

5 मोसाल देवुळता रावुळतुन निल्पिह कीयनामुने, देवुळि ओन वेहच मता, “निमा नावा संगे मेटातगा मतिन, अस्के नना नीक बाताल बाताल तोहतन, बराबर अद्रमलेहकाने, नावा रावुळतुन पंडकिर,” ✧ इनजोर इता. इतेके इद बूमतगा बूमयालोर सेवा कीयनद जागा, पोगोन देवुळदीपते मनदनद रावुळ बेद्रम मन्हता इन्जि तोहतहता; ✧ ताना दळमता लेहकान मन्हता. ✧

6 मति इंजेके देवुळता पूना करलते, माक कलियिह केवाल येसुये आंदोग. ✧ इद करल इतेके, मुनेता करलतुहकाय पका बेसतल आंदु, बह इतेके इद पूना करलते, देवुळि विळिसस मतव पोल्लोड, मुनेता करलताड पोल्लोहकाय एक्वा बेसताड. ✧ इद्रमलेहका इद बूमतोर पेर्मालोरिहकाय, येसुहकु पका बेसतल सेवा दोर्कता.

7 मुनेता करलतगा बाताले तप इलवेक अचोन, पूना करलता बाताले गर्ज मनो आवालि. ✧

8 मति देवुळि तना मन्कलोरगा तप ऊळता इन्जि, साख्रम माक इद्रम वेहतहता: “इदु! नना इम्रयेलराजेमता संगे, अहे यहुदा राजेमता संगे पूना करल कीयनव दियाड एवयलाह आताड. ✧* ”

9 ओराड तादोर-बाबोरा कयदुन पोस, मिसर देसेमताहिनना तच मतन, अस्केडा करलता लेहकान, इद पूना करल मनो. ✧

पाळना करल वेहतप ओर ताकोर; अदिनेनाहक नना ओरिन सीता केवोन.

10 मति पेगके इम्रयेलतोर संगे, इद्रमता करल कीकन:

✧ **8:3 8:3** 5:1; 7:27; 9:8-10; 10:11 ✧ **8:3 8:3** 3:1 ✧ **8:5 8:5** पेसमुळि 25:40 ✧ **8:5 8:5** तोहचीतव पोल्लोड 15:5 ✧ **8:5 8:5** कुलुसितोर 2:17; इब्रितोर 9:23; 10:1; 13:10 ✧ **8:6 8:6** लकाल 22:20; 1 तिमोति 2:5; इब्रितोर 7:22; 9:15; 12:24 ✧ **8:6 8:6** इपिससतोर 2:12; इब्रितोर 7:22 ✧ **8:7 8:7** 7:11 ✧ **8:8 8:8** लकाल 22:20; इब्रितोर 7:22; 9:15; 12:24 * **8:8 8:8** देवुळता कबुरतोग यिर्मयाल इव पोल्लोन रासतोग. अद तूकने इम्रयेलतोर राड रेंड राजेहक मताड: उतर बाजे इम्रयेल राजेम, दक्सिन बाजे यहुदा राजेम. देवुळता मंदिर यहुदा राजेमते मता. ✧ **8:9 8:9** पेसमुळि 19:5; 24:6-8; व्यवस्थाविवरण 5:2-3

नना नावाड अडोनु, ओरा सीतातगा तासकन;
ओरा जीवातगा, अव अडोनु नना रासकन;

नना ओरा देवुळतन मनदकन; ओर नावा मन्कलोर मनदनुर; ☆
11 उडूलोर आयिर, बेरोर आयिर, सबेटोर नाक पुनदनुर; ☆

अदिनेनाहक ओर तमा तमा नाटेनोर मन्कलोरिन,
तमा तमा जीवा-तलातोरिन,
देवुळतुन पुन्हट इन्जि, कागहचीयनद गर्ज इले आयगा;

12 ओराड लाग्वाड कबस्किन, नना मापि कीकन;
ओरा पापमतुन, नना बेस्केन सीतात तासोन आयकन, ” इनजोर सामि
इता, ☆☆

इन्जि साख्रम वेहतहता.

13 देवुळि पूना करल कीयहनन इनजोर इता. इतेके मुनेता करलतुन कबळतुहक
ओजवाह कीता. कबळतुहक ओजवद बेदे आयि, तान पोहमुळ आस्ताये. ☆

9

इद बूमता रावुळि ओसो पोगोटा रावुळि

1 इस्रयेलतोर संगे कीतद मुनेता करलतगा, देवुळतुन मोळकनव अडोड मताड.
अव अडोन माळलाह, इद बूमतगा उंद रावुळ पंडटद मता. * ☆

2 अद रावुळि इद्रम मता: (उंद पळदा गेंदेतुन अडम वेळहच मन्जि, ☆ अद
रावुळतुन रेंड अराड कीस मतोर. ☆) मुनेहता अरातगा चिमलिना गुटा मता, ☆ ओसो
मेजा मता. ☆. मेजापोगोन देवुळतुहक वाटटव आरिड तासिस मताड. ☆ इद अरातुन
पवित्र गूड इंदुर. ☆ 3 पळदा गेंदेता पेक्केडा अरातुन, सबेटक पवित्र गूड इंदुर. ☆

☆ **8:10 8:10** इब्रितोर 10:15-17 ☆ **8:11 8:11** यशायाह 54:13; योहन 6:45; 1 योहन
2:27 ☆ **8:12 8:12** यशायाह 43:25; यिर्मयाह 50:20; मीका 7:18-19; रोम सहरतोर
11:27; इब्रितोर 10:15-17 ☆ **8:12 8:8-12** यिर्मयाह 31:31-34 ☆ **8:13 8:13**

2 कुरिततोर 5:17; इब्रितोर 1:11 * **9:1 9:1** अद रावुळ मोसाना कालमते पंडटद मता. इद
सीटि रासनद कालमते, रावुळता बदलाते येस्सलेम सहरतगा यहूदिरा मंदिर मता. ☆ **9:1 9:1** पेसमुळि
25:8; रोम सहरतोर 9:4; इब्रितोर 8:2; 9:24 ☆ **9:2 9:2** पेसमुळि 26:31-33; 40:3; मत्याल
27:51 ☆ **9:2 9:2** पेसमुळि 26:1-30 ☆ **9:2 9:2** पेसमुळि 25:31-39 ☆ **9:2**
9:2 पेसमुळि 25:23-29 ☆ **9:2 9:2** पेसमुळि 25:30; लैव्यवस्था 24:5-9; मत्याल 12:4;
मार्कल 2:26; लूकाल 6:4 ☆ **9:2 9:2** पेसमुळि 40:22-25 ☆ **9:3 9:3** पेसमुळि 26:33;
इब्रितोर 6:18-19; 10:19-20

4 तानगा बंगरते माचतद दूपम बोळसनद मेजा मता. ✧ ओसो बंगरते माचतद संदुक वने मता, अदु देवुळता करलता सीना मता. ✧ अद संदुकता लोप्पा बंगरता कोपा मता. कोपाता लोप्पा पोगोटाहि अरतद मना तिडि मता. ✧ ओसो संदुकता लोप्पा आस्नना डुडि मता. अद डुडि कोळिसस मता. ✧ ओसो देवुळताड अडोड कोटिस मतव, रेंड तेळे बंडाड मताड. ✧ 5 संदुकता पोगोन (देवुळि अगा मनदनदिना सीना इनजोरे, रेंड) राका कीयनविस्कनाड बोमाड मताड. ‡ संदुकता पोगोन, पापमतुन मापि कीयनद जागातुन, तमाड मारेने मुळहच मताड. ✧ अव पोल्लोन इंजेके ओर्कुलते वेहतलाह, पुर्सत इले. §

6 इद्रम देवुळता रावुळतुन तयर कीस मतोर. मुनेहता अरातगा, बूमयालोर अमेसा ओळियसोर, ओसो सेवा कीसोर मंदुर. ✧

7 मति पेग्रेडा अरातगा, (सबेटोर बूमयालोरा पोगोन मनवाल)पेर्माल ओगो अंदोग, वर्सातुहक उंदिय मल्का. ✧ ओळियिहपा पया, तना कीता पापमतेनाहक, ओसो इस्रयेल मन्कलोर चुकिस कीता पापमतेनाहक वने, ✧ मोकता नेतुर अग्रे अंदोग. ✧ (अन्जि तान देवुळतेनाहक वळ्हपिंदोग.) नेतुरलेवा ओळियनद ओन्क पोलो आंदु.

8-10 देवुळता रावुळतगा मोळकनद पोल्लो उंदि सीना आंदु, इवटे देवुळता जीवा माकु, इद कालमता लोप्पा काःहतलाह ऊळिहता. ✧ मोळकनस्के तिनदनव-उनडनव, ✧ एडिह कीयनव रिवज्कनाड ✧ अडोड मन्हताड. मति इवटे माट

✧ 9:4 9:4 पेसमुळि 30:1-8; 37:25-26 ✧ 9:4 9:4 पेसमुळि 25:10-22; 37:1-9; तोहचीतव पोल्लोड 11:19 ✧ 9:4 9:4 पेसमुळि 16:32-34 † 9:4 9:4 इद मनाता लोप्पा पुनदना इतेके, पुस्तकता आक्रिते पुनवव पोल्लोना अर्तमि अगा ऊळाट. ✧ 9:4 9:4 गिनती 17:8-10 ✧ 9:4 9:4 पेसमुळि 25:16; 31:18; 32:15; व्यवस्थाविवरण 9:9,11,15; 10:3-5 ‡ 9:5 9:5 इविस्किन इब्रि पोल्लोते “कस्बिम” इद्र. अव उंद रीतताड देवतुल्क मताड. ✧ 9:5 9:5 पेसमुळि 25:17-22; लैव्यव्यवस्था 16:2; 1 राजा 8:7 § 9:5 9:5 देवुळि पापमतुन मापि कीयनद जागा, संदुकता पोगोटा बाजे मता. तान बंगरते माचिस मता. देवुळता पेर्माल ताना पोगोन, मोक ईतव जन्वर्कना नेतुर इल्हकिंदोग; तान ऊळिस देवुळि तना मन्कलोरा पापमतुन मापि कीदु. ✧ 9:6 9:6 गिनती 18:2-6; इब्रितोर 7:11 ✧ 9:7 9:7 पेसमुळि 30:10; लैव्यव्यवस्था 16:12-17,34; इब्रितोर 6:18-19; 10:3-4 ✧ 9:7 9:7 गिनती 15:25; इपिसुसतोर 4:18 ✧ 9:7 9:7 लैव्यव्यवस्था 16:11,14; इब्रितोर 5:2-3 ✧ 9:8-10 9:8-10 3:7 ✧ 9:8-10 9:8-10 लैव्यव्यवस्था 11:2-47; गिनती 6:3; कुलुसितोर 2:16; इब्रितोर 13:9 ✧ 9:8-10 9:8-10 लैव्यव्यवस्था 11:25; गिनती 19:13; मार्कल 7:4

सिरप पलतेनाहे एडिह्नल. माटु कोडिड वाटिह्नल, मोकिड ईय्ह्नल, ✧ मति इव मावा जीवातुन एडिह कीया पगवोड. ✧ बाराहक इतेके, इद रावुळताड अडोड मनाहजोम, माटु सबेटुक पवित्र गूडटे ओळिय पगवल. ✧ मति देवुळता पूना करल निताहकु, अव अडोड इंजेक दल्गोड. ✧

11 मति इंजेके बह आता? पूना करलताड बेसताड पोल्लोन पोसि, ✧ किर्स्तु मावा पेर्माल आस वातोम. ✧ मन्कलोरा कयदे तयर आतद, इद बूमतगा मनदनद रावुळते ✧ ओळियोग; मति पोगोन मनदनद रावुळते ओळियतोग. अद पोगोटा रावुळिये निटमता आंद, बूमता रावुळतुहकाय ओसोय बेसतलि. ✧

12 मावोर बूमयालोर कीयना लेहकान, एर्रे नेतुर, कोंदा पियोता नेतुर अगके ✧ ओळियोग; मति (तना हक्कनागुटातगाडोलताहकु,) तनाय नेतुर अगके, उंदिय मल्का, ✧ सबेटुक पवित्र गूडटगा ओळियतोग. ✧ ओसो अद इसबते, माक कतम पापमताहि, अमेसातुहक विळिसह कीतोग. ✧

13 डागिललेवा मनदनद एर्रेता नेतुर, कोंदाता नेतुर, ✧ बोळसतद पडा पियोता नेगु, ✧ इविस्किन इल्हकतेके, कळवोग आतोम मन्कल एडिह्नतोग इनजोर मुनेता अडो इन्हता.

14 अह इतेके, किर्स्तुना नेतुर बेचोन वीळिस एडिह कीया पगयहता! ✧ देवुळता अमेसा मनदनद जीवा, ओन तना जीवातुन देवुळतुहक मुर्तिय डागिललेवद मोक ईयनाह कीता. ✧ मावा जीवातुन हामुरतके ओसीयनव लाग्वाड कबस्कनाहि, ओना नेतुर एडिह कीस्ता. ✧ कीयनाहकु, माट जीवात मनदनद देवुळतुन माळ पगयह्नल. ✧

15 देवुळि ईस मतद पाळना करलतुन देहतोर पाप्यह्लोरिन विळिसह कीयलाह, किर्स्तु डोलतोग. ✧ डोलताहकु, ओग देवुळि आचतोरगा पूना करल ततह्तोग.

✧ 9:8-10 9:8-10 5:1; 8:3 ✧ 9:8-10 9:8-10 10:1 ✧ 9:8-10 9:8-10 7:18-19 ✧ 9:8-10 9:8-10 योहन 14:6; इब्रितोर 7:12; 10:19-20 ✧ 9:11 9:11 10:1 ✧ 9:11 9:11 2:17; 3:1 ✧ 9:11 9:11 मार्कल 14:58; 2 कुरिततोर 5:1; इब्रितोर 9:1 ✧ 9:11 9:11 8:2 ✧ 9:12 9:12 लैव्यवस्था 4:3; 16:6,15 ✧ 9:12 9:12 7:27 ✧ 9:12 9:12 13:12 ✧ 9:12 9:12 5:9; 1 पत्र 1:18-19 ✧ 9:13 9:13 लैव्यवस्था 16:15; इब्रितोर 10:3-4 ✧ 9:13 9:13 गिनती 19:9,17-18 ✧ 9:14 9:14 इपिसुसतोर 1:7; इब्रितोर 13:12 ✧ 9:14 9:14 इपिसुसतोर 5:2; इब्रितोर 7:27; 10:9-10,12 ✧ 9:14 9:14 रोम सहरतोर 3:25-26; इब्रितोर 1:3; 6:1-2; तोहचीतव पोल्लोड 7:14; 14:5 ✧ 9:14 9:13-14 10:29 ✧ 9:15 9:15 रोम सहरतोर 3:24

देवुळि मुनेन पोल्लो विळसतपु, ताना अमेसा मनदनद बर्कतता तूस, ✧ पूना करलते कलियवालोरिहक दोर्किहता. ✧

16-17 बोगाय मन्कल तना डोलतापया, तना जागा-बूम बोन्क आयना इनजोर, रासिस तासेग; ओग डोलतस्केन, अद कागिद ताकिहता. ओग जीवात मनदहपा, अद ताको, देवुळ कीतद करल अद्रमलेहकाने मन्हता.

18 अदिहक देवुळ कीतद पाळना करल वने, नेतुरतेने निल्पिह कीतद आंदु.

19 अदिनेनाहक मोसाल इद्रम कीतोग. अडोना इसबतव सबे उकुम्किन, सबेटोर इम्रयेल मन्कलोरिहक वेहतोग. ✧ वेहचि कोंदा पियोता ओसो एर्रता नेतुरतुन, एता संगे काल्हपिस, तुल्स* कोमातगा रेंगाल गोरे केल्लक दोहचि, ✧ अडोड रासिस मतद साझमता पोगोन, ओसो सबेटोर मन्कलोरा पोगोन वने, नेतुर इल्हकतोग. ✧

20 इल्हकिसि, “देवुळि मीवा संगे कीतद करलतुन, इदे नेतुरता मेटे निल्पिह कीस्ता,” ✧ इनजोर वेहतोग.

21 इद्रमे रावुळता पोगोन, ओसो मोळकलाह काळडनव कस्लाड-कोपाना पोगोन वने, नेतुरतुन इल्हकतोग. ✧

22 निटमे मोसानाड अडोड वेहतपु, जोक-जोक सबे मालु नेतुरतेने एडनदु, नेतुर पोववालेवा पापमता मापि आयो. ✧

किर्स्तु डोलताहकु पापमता मापि आस्ता

23 इद्र बूमतगा मोळकनव सबेटव, पोगोन देवुळता जागातगा मनदनविस्कना दळमलेहकाने मन्हताड. ✧ इगा मनदनविस्किन जन्वरता नेतुरते एडिह कीयना गर्ज मन्हता; मति पोगोन देवुळता जागातगा मनदनव निटमताड. अविस्किन एडिह कीयलाहि (जन्वरता नेतुर ओप्पो;) तान्काय बेसताड मोकिड गावल आस्ताड.

24 अदिनेनाहक मन्कलोर पंडटद सबेट्क पवित्र गूडटगा, किर्स्तु ओळियोग. मन्कलोर पंडटद जागा, पोगोन मनदनद सबेट्क पवित्र गूडटा वेट दळिम, अचोने! ✧

✧ 9:15 9:15 बळयिर 20:32 ✧ 9:15 9:15 गलातितोर 3:20; इब्रितोर 6:15; 8:6,8; 10:34,36; 11:39; 12:24 ✧ 9:19 9:19 1:1 * 9:19 9:19 तुल्स मराटिते “एजोब” इनजोर मन्हता. ✧ 9:19 9:19 गिनती 19:6,18 ✧ 9:19 9:19 10:22; 12:24 ✧ 9:20 9:19-20 पेसमुळि 24:7-8; मत्याल 26:28; मार्कल 14:22-24; लूकाल 22:19-20 ✧ 9:21 9:21 पेसमुळि 24:6; 40:9; लैव्यव्यवस्था 8:15,19; 16:14-16 ✧ 9:22 9:22 लैव्यव्यवस्था 17:11; 1 योहन 1:7 ✧ 9:23 9:23 8:5 ✧ 9:24 9:24 9:1

नितमता सबेट्क पवित्र गूड इतेके देवुळदीपि, ओग अगाने ओळियतोग. ✧ मयेनाह वेहतलाहि, ✧ देवुळता मुनेह नितलाहि ओळियतोग. ✧

25 बूमतगा मनदनद रावुळता सबेट्क पवित्र गूडटगा, यहुदिरा पेर्माल वर्सा-वर्सातुहक नेतुर पोस ओळियिह्तोग, मति अद जन्वरता नेतुरि; तना कुदता आयो. ओग ओळियना लेहकान, किर्स्तु वर्सा-वर्सातुहक तना जीवाता मोक ईयलाह ओळियोग.

26 अद्रम आस मतेके, ओग बूम पुटटस्केडाहि, वेल्लाडे मल्काड तिपल आस डोलिस मनेग. अद्रम आयो, पापमतुन मायिह कीयनेनाहक, ✧ तना नेतुर ईस मोक आयलाह, इद आक्रिता वेलाते, ✧ उंदिय मल्का वातोग. ✧

27 सबेटोर मन्कलोर उंदिय मल्का डोलनदु, ✧ ताना पेग्के देवुळि ओरा नेयम कीयगा. ✧

28 अद्रमे किर्स्तु उंदिय मल्का, ✧ वेल्लाटोर मन्कलोरा पापमतुन ओयलाह, ✧ तना नेतुर पोहच डोलतोग. ✧ ओग ओसोवने दिसनोग; ✧ इद मल्का पापमतुन ओयलाह वावोग, मति तनेनाहक केपतोरिन, ✧ पूरा पिसिह कीयलाहि वायनोग.

10

1 मोसानाड अडोना इसबते, मन्कलोर वर्सा-वर्सातुहक जन्वर मोक ईस्तोर. मोक ईयनद बेस्केन रोमो, अमेसा ईसोरिन मन्हतोर; इतेके अव अडोनाड पोल्लोड, पयाडाड बेसताड पोल्लोना दळमलेहका मन्हताड. ✧ अव नितम पोल्लोड आयोड. अदिनेनाहक देवुळतगा अनवालोर मन्कलोरिन, ✧ ओरा पापमताहि पूरा एडिह कीया पगवोड. ✧

2 पूरा एडिह कीस मतेके, ओर उंदिय मल्काते सिरसिर आवेर. इंका वने पापम मन्हता इनजोर, तमा जीवा इनो आवालि. अदिनेनाहक अचोट्के, पया मोक ईयनद गर्ज मनो आवालि.

✧ 9:24 9:24 2 कुरिततोर 5:1; इब्रितोर 8:2 ✧ 9:24 9:24 7:25 ✧ 9:24 9:24 4:14-15; 1 योहन 2:1 ✧ 9:26 9:26 1 योहन 3:5,8 ✧ 9:26 9:26 1:2; 1 पत्र 1:20; 4:7 ✧ 9:26 9:26 7:27; 1 पत्र 3:18 ✧ 9:27 9:27 पुटमुळि 3:19 ✧ 9:27 9:27 2 कुरिततोर 5:10; इब्रितोर 10:27; 1 योहन 4:17-18 ✧ 9:28 9:28 7:27; 1 पत्र 3:18 ✧ 9:28 9:28 यशायह 53:12; 1 पत्र 2:24 ✧ 9:28 9:28 रोम सहरतोर 3:25-26; इब्रितोर 10:9-10 ✧ 9:28 9:28 बळयिर 1:11 ✧ 9:28 9:28 1 कुरिततोर 1:5-7; तीतुस 2:13 ✧ 10:1 10:1 कुलुसितोर 2:17; इब्रितोर 7:11; 8:5; 9:11 ✧ 10:1 10:1 10:22 ✧ 10:1 10:1 रोम सहरतोर 8:3; इब्रितोर 7:18-19; 9:8-10

3-4 मति कौदाना, एर्रेना नेतुरि, पापमतुन मुर्तिय मायिह कीया पगवो. ✨ मायिह कीयना वाटो, इव मोकिङ वर्सातुहक, ✨ इंका वने पापम मन्हता इन्जि, सीता कीसीसौरिन मन्हताङ. ✨

5 अदिनेनाहक किर्स्तु बूमते वातोग, अस्के देवुळतुन इद्रम इतोग:

“मन्कलोर मोक ईयनदिन, कोड वाटनदिन, निमा विचर केविन;

मति नयेनाहक उंद मेंदुल तयर कीतिन. ✨

6 बोळसतद जन्वरता मोकि, नीक गिर्दा वावो,

पापम मायि इनजोर ईयनद मोकते, निमा गिर्दा आयविन,

7 अस्के नना इतन,

‘ए देवुळि! सास्त्रमतगानावा लोप्पा रासतप लेहकान,

नीक विचर वायनदिन कीयलाह वातन,’ ” ✨

इनजोर इतोग.*

8 इंजेके इद पोल्लोतुन पुनदकल: मोसानाङ अडोना इसबते, पापमता मापि आयलाह, रीतरितीनाङ मोकिङ ईयना, कोडिङ वाटना गावले. तेला मति इविस्कनगा देवुळि गिर्दा आयो इन्जि, किर्स्तु इन्हतोग. ✨

9-10 ओसो इन्हतोग: “नीक विचर वायनदिन कीयलाह वातन,” ✨ इन्हतोग. देवुळता विचर मतपु, येसु किर्स्तु उंदिय मल्का, तना मेंदुलतुन मोक आयलाह ईतोग. ✨ इद मोकता मेटे, देवुळि माक पवित्र कीता. ✨ इद्रमलेहका किर्स्तु मुनेता करलतुन मायिह कीसि, पूना करलतुन निल्पिह कीस्तोग.

11 मुनेता करलता इसबते, बूमयालोर जर्मिने गर्याता मुनेह निचि सेवा कीस्तोर, ओसो अमेसा अवे मोकिङ ईसौरिन मन्हतोर; ✨ ओरा सेवा बेस्केन मारो. ✨ मति अद्रमताङ मोकिङ ईयनद, पापमतुन मायिह कीया पगवो. ✨

✨ **10:3-4 10:3-4** 9:12-13 ✨ **10:3-4 10:3-4** 9:7 ✨ **10:3-4 10:1-4**
रोम सहरतोर 8:3 ✨ **10:5 10:5** इब्रितोर 2:14-15; 1 पत्र 2:24 ✨ **10:7 10:5-7**
देवुळताङ पाटाङ 40:6-8 * **10:7 10:7** इद सीटि रासवाल, देवुळताङ पाटाङ पुस्तकताहि, किर्स्तु
इतद पोल्लोतुन तेंडिस मन्जि, इगा रासतोग. ✨ **10:8 10:8** मार्कल 12:33; रोम सहरतोर 8:3
✨ **10:9-10 10:9-10** देवुळताङ पाटाङ 40:7-8 ✨ **10:9-10 10:9-10** योहन 6:51;
इब्रितोर 7:27; 9:14,28; 1 पत्र 3:18 ✨ **10:9-10 10:9-10** योहन 17:19; इपिसुसतोर
5:26; इब्रितोर 2:11; 13:12 ✨ **10:11 10:11** 5:1; 8:3 ✨ **10:11 10:11** 8:2
✨ **10:11 10:11** मीका 6:6-8

12 मति किर्स्तु पापमतुन मायिह कीयलाहि, उंदिय मल्का अमेसातुहक तना मेंदुलतुन मोकि इन्जि ईतोग. ✨ ओसो (राजेम ताकिह कीयलाहि,) देवुळता तिनळ बाजे (पका कदरता जागाते) उदतोग. ✨

13 ओसो अस्केडाहि तना कोटुलतोरिन देवुळि ओना काल इळ्ळन तच ईयनाहजोम केपतोग. ✨

14 बाराहक इतेके किर्स्तु उंदिय मल्का, तना मेंदुलतुन मोक ईसि, तना सेवातुन मारिह कीतोग. अह कीसि, देवुळि तनेनाहक अलग कीतोर मन्कलोरा पापमतुन, ओग अमेसातुहक पूरा मायिह कीतोग. ✨

15-17 देवुळता जीवा वने इद निटम इनजोर, साख्रमते इद्रम साक्सि ईस्ता: ✨

“पेगके ओरा सगे इद्रमता करलकीकन:

ओरा जीवातगा नावाड अडोनु नना रासकन;

नना अव अडोनु, ओरा सीतातगा तासकन,”

इनजोर सामि इन्हता, ✨

इद्रम साख्रमते रासतद मन्हता.

पया “ओरा पापमतुन, ओर अडोन देहतदिन,

नना बेस्केन सीतात तासोन आयकन,” ✨

इनजोर वने इता.

18 देवुळि इद्रमलेहका मावा पापमतुन मापि कीतेके, पापमतुन मायिह कीयलाहि (बाराहक मोक ईयनाह आयगा?) मोक ईयलाह मुर्तिय गर्ज इले.

रेयवालेवा देवुळतगा दाकल

19-20 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरिर! येसु किर्स्तु नेतुर पोहच डोलिस मताहकु, माट देवुळतके दायलाह, मयेनाहकु पूना, जीवा ईयनद अग तयर कीसीतोग. ✨ (पोगोटा सबेटूक पवित्र गूडटगा,) पळ्ळा गेंदितगाहक अतप लेहका, ओग तना मेंदुदा मोक ईसि ओळियतोग. ✨ ओना मेटे, माट वने अद पवित्र गूडटगा ओळियलाह, दीरा पोयतल. ✨

✨ 10:12 10:12 इपिसुसतोर 5:2; इब्रितोर 7:27; 9:14 ✨ 10:12 10:12 देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:3 ✨ 10:13 10:13 देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:13 ✨ 10:14 10:14 इपिसुसतोर 5:26 ✨ 10:15-17 10:15-17 3:7 ✨ 10:15-17 10:15-17 8:10 ✨ 10:15-17 10:15-17 यिर्मयाह 31:33-34; इब्रितोर 8:12 ✨ 10:19-20 10:19-20 9:8-10 ✨ 10:19-20 10:19-20 6:19; 9:3 ✨ 10:19-20 10:19-20 इपिसुसतोर 2:18; इब्रितोर 3:1,6

21 किर्स्तुये मावा बेरोग पेर्माल;☆ ओग देवुळता लोतोरिन ताकिह केवाल आंदोग.☆

22 मावा जीवा माक कसुर तोहवा, मावा जीवातगा किर्स्तुना नेतुर इल्हकतप लेहका आता.☆ माट पवित्र एते बिळबिळ एग मीतप लेहका आतल.☆ इव सबे पोल्लोन पुन्जि, मावा विस्वस मेगिस मन्जि,☆ माट पूरा जीवाताहि देवुळता एरे अनिड.☆

23 माक पोल्लो विळसतद देवुळि, माक नाळेह केवो.☆ अदिनेनाहक माट कबुल कीतद आसातुन रेंड विचर्क केवा, मेगिस पोयिड.☆

24 ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयलाहि, बेसताड कबस्क कीसीयलाहि, ओर्विहक-ओर्वोग बेद्रम दीरा ईकल इनजोर, विचर कीस ऊळिड, ओसो अद्रमलेहकाने कीयिड.

25 उच्चुर ऐगोन जमा आयनदिन विळसतोर, ओरा लेहकान माट जमा आयनदिन विळसवल.☆ विस्वसते मेगिस मनदलाहि, ओर्विना-ओर्वोग तोळ आयकल. सामि वायनद दिया एवयलाह आता, इदिन मीट पुतिर.☆ अदिनेनाहक माट ओसोय जिदते इद्रम कीसोर मनदकल.☆

किर्स्तुन पास्कनद आयो

26 नना इव पोल्लोन बाराहक रासतन इतेके, माट बेद सेतेम मन्हता इनजोर पुतल.☆ इद्रम पुन्ज-वेन्ज पापम कीसोर मतेके, अद्रमता पापमतुन मायिह कीयलाहि, इंजेके बेदे मोकि इले.☆

27 मति ताना बद्लाते रेयतुहक साडसोर, देवुळता नेयमतुन केपनदु;☆ ओसो देवुळतुन विस्व केवालोरिन बूळे कीयलाह, पका मळगसोर मनदनद किसतुन केपनद मन्हता.☆

☆ **10:21 10:21** 2:17; 3:1 ☆ **10:21 10:21** 1 तिमोति 3:14-15; इब्रितोर 3:6

☆ **10:22 10:22** यहेशकेल 36:25; इब्रितोर 9:19; 12:24 ☆ **10:22 10:22** बळयिर

22:16; तीतुस 3:4-5; 1 पत्रु 3:21 ☆ **10:22 10:22** 6:11 ☆ **10:22 10:22**

रोम सहरतोर 4:21; इपिसुसतोर 2:18; इब्रितोर 7:18-19; 10:1 ☆ **10:23 10:23** 1

कुरिततोर 1:9; इब्रितोर 11:11 ☆ **10:23 10:23** 3:1,6 ☆ **10:25 10:25** बळयिर

2:42; 20:7; 1 कुरिततोर 5:4; 11:18; 14:26 ☆ **10:25 10:25** रोम सहरतोर 13:12

☆ **10:25 10:24-25** 3:13 ☆ **10:26 10:26** 1 तिमोति 2:3-4 ☆ **10:26 10:26**

गिनती 15:30; इब्रितोर 6:4-6; 2 पत्रु 2:20-22 ☆ **10:27 10:27** योहन 5:28-29; इब्रितोर

9:27 ☆ **10:27 10:27** यशायाह 26:11; 2 तिसलुनितोर 1:8; इब्रितोर 12:29

28 मोसानाड अडोनु पास्कवाल मन्कन, इर्वुर-मुवुर साक्सि ईतैक अचोन, दया केवा हक्कना इनजोर, अडोनगा रासिस मन्हता, इदिन मीट पुतिर.✧

29 मोसानाड अडोनु पास्कतेक, अद्रम आस्ता इतेके, देवुळता मगिनु तना कादे विहकतप लेहका केवाल, पूना करलते माक पवित्र कीयनद किर्स्तुना नेतुरतुन✧कळवोगा इनवाल, तन्क दया तोहतनद देवुळता जीवातुन उस्कना-पास्कना केवाल,✧ इद्रमतोगा मन्कहक बेचोन सिक्सा दोर्कगा?✧(विचर कीस ऊळाट अले!)✧

30 देवुळि इता, “बदूला एतनद कबळ नावा, ननाने बदूला एतकन.” ओसो “सामि तना मन्कलोरा नेयम कीयगा,”✧ इनजोर इता.✧ इदिन माट पुतल.

31 जीवात मनदनद देवुळता कयदे सिक्सा दोर्कना इतेके, पकाय रेय वसनद पोल्लो मन्हता.✧

32-33 अळन्दम मीट बेसतल कबुरतुन विस्वस कीस, देवुळता वेहचतगा वातस्के,✧ मीक बेद्रम कीदुर इनजोर, सीता कीस ऊळाट!✧ बेस्के-बेस्के नाटेनोर मन्कलोरा मुनेह, विस्दतोर मीक लजा अर्हन्दुर,✧ मीक तिपल कीदुर; बेस्के-बेस्के दुग्रोर विस्वसिरीहक इद्रम आयहपा, मीट ओरिहक सायता कीतिर.✧ इद्रमलेहका विस्वसतेनाहक वेल्लाय तिपलते पळेम आसोर मतिर. (अस्के वने मेगिस मतिर.✧)

34 विस्वसतेनाहक जेलते मतोरा दुकमते, मीट वने कलियतिर.✧ मीक पोगोन देवुळतगा बेचोन बेसतल, बेस्केन बूळेम आयवद मालसोम दोर्किहता इनजोर पुन्ज मतिर.✧ अदिनेनाहक मन्कलोर मीक विस्द कीसि, मीवा सामनतुन ऊंदिस

✧ 10:28 10:28 व्यवस्थाविवरण 17:2-7; 19:15; मत्याल 18:16; इब्रितोर 2:2

✧ 10:29 10:29 पेसमुळि 24:8; मत्याल 26:28; मार्कल 14:24; लूकाल 22:19-20; इपिसुसतोर 5:26; इब्रितोर 9:13-14; 13:20-21; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5 ✧ 10:29

10:29 मत्याल 12:31; मार्कल 3:28; लूकाल 12:10; बळयिर 5:3; इब्रितोर 6:4-6

✧ 10:29 10:29 1 कुरिततोर 11:27; पिलिपितोर 3:18; इब्रितोर 2:3-4 ✧ 10:29

10:29 6:4-6 ✧ 10:30 10:30 व्यवस्थाविवरण 32:35-36 ✧ 10:30 10:30

रोम सहरतोर 12:19 ✧ 10:31 10:31 2 कुरिततोर 5:11 ✧ 10:32-33 10:32-33

6:4-6 ✧ 10:32-33 10:32-33 5:12 ✧ 10:32-33 10:32-33 1 कुरिततोर

4:9 ✧ 10:32-33 10:32-33 पिलिपितोर 4:14; 1 तिसलुनितोर 2:14 ✧ 10:32-33

10:32-33 रोम सहरतोर 12:12; पिलिपितोर 1:30; तोहचीतव पोल्लोड 2:5 ✧ 10:34

10:32-34 मत्याल 25:36; 1 तिसलुनितोर 2:14; इब्रितोर 6:10; 13:3 ✧ 10:34 10:34

9:15; 11:16; 13:14; 1 पत्र 1:4-5

ओयनस्के, मीवा गिर्दातुन ऊंद पगवोर. ✨

35 मीट देवुळतगा बर्वस तासताहकु, अद मीक बेरा इनम ईयगा. अदिनेनाहक इंजेके बाताले आयि, मीवा बर्वसतुन विळसमाटु. ✨

36 मीट ओरोम आयवा मनदना. ✨ अस्के देवुळि विचर कीतदिन मीट कीसि, तान मारिह कीकिर. ✨ अह कीस देवुळि मीक पोल्लो विळिसस मतदिन, मीट दोर्किह कीकिर. ✨

37 देवुळता साश्ममतगा किर्स्तुना पोल्लो इद्रम रासिस मन्हता: गळक मन्जि वावाल मन्कल निटम एवयनोग, ओग आल्सेम केवोग, ✨

38 अचानाह नावा सेतेमतोर मन्कलोर नाक नमताहके पिसनुर.

मति बोगाय पेःके गुचतेक अचोन, ओग नाक विचर वावोग, ✨
इनजोर रासतद मन्हता.

39 माट मात्रम पेःके गुचिस मन्जि, बूळेम आयवालोरल आयवल; मति विस्वस कीसि पिसवालोर मन्कलोरल आंदल.

11

विस्वसते मेगिस मतोर मुनेतोर मन्कलोर

1 विस्वस इतेके बाताल? विस्वस इतेके, माट आसा कीयनव पोल्लोड निटम आयनुडे इनजोर, ✨ उंदिय विचरते मनदना; ओसो माट ऊळवव पोल्लोड निटम मन्हताडे इनजोर, नमसोर मनदना. ✨

2 मावाड तादोर-बाबोर देवुळतुन विस्वस कीताहके, ओर तान्क बेस विचर वातोर. ✨

3 विस्वस कीताहकु, देवुळता तोडटा पोल्लोते, पूरा दुनिया पुटटा इनजोर पुतल. ✨ इतेके माक दिसनविन, दिसवद मादाहि देवुळिये पुटिह कीता इनजोर, ✨ विस्वस कीयहनल.

✨ 10:34 10:34 मत्याल 5:12 ✨ 10:35 10:35 इपिसुसतोर 3:12 ✨ 10:36 10:36 मत्याल 24:13; लूकाल 21:19; इब्रितोर 12:1 ✨ 10:36 10:36 रोम सहरतोर 2:7; 12:12 ✨ 10:36 10:36 9:15; 11:39 ✨ 10:37 10:37 पिलिपितोर 4:5; 2 पत्र 3:9; तोहचीतव पोल्लोड 22:20 ✨ 10:38 10:37-38 हबक्कूक 2:3-4; रोम सहरतोर 1:17; ग्लातितोर 3:11 ✨ 11:1 11:1 3:6 ✨ 11:1 11:1 रोम सहरतोर 8:24; 2 कुरिततोर 4:18; इब्रितोर 11:27 ✨ 11:2 11:2 11:39 ✨ 11:3 11:3 पुटमुळि 1:3-30; देवुळताड पाटाड 33:6,9; योहन 1:3; 1 तिमोति 4:5; इब्रितोर 1:2; 2 पत्र 3:5 ✨ 11:3 11:3 रोम सहरतोर 4:16-17

4 विस्वस कीताहकु, आदमना मगि हाबेल मुय्तोग वने, देवुळतुहक मोक ईस मतोग. तमदादाल कायन मुय्तोग वने, देवुळतुहक कोड वाटिस मतोग. मति हाबेल मुय्तोग विस्वस कीताहकु, तमदादाल ईतदिहकाय, बेस ओप्पनद मोक ईतोग. ✨ ओना विस्वसतुन ऊळिसि, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता. ओग ईतद वने विचर वाता. ✨ ओग डोलतापया, नेंड वने ओना विस्वस माक कागहतहता. ✨

5 विस्वस कीताहकु, हनोक डोलवाये मायतोग, ओनु मेंदुल अगके जीवाते मनेकेने देवुळि तेहचि ओता. अद ओन ओयनामुने, ओग तान्क विचर वातप लेहका ताकतोग इनजोर, साख्रम वेहतहता. ✨*

6 निटमे विस्वस केवालेवा, देवुळतुहक विचर वानाह पिसनाह आयो. देवुळतगा वावालोर मन्कलोर, देवुळि निटम मन्हता इनजोर, विस्वस कीयना गावले; ओसो तान जिद कीस पर्वकवालोरिहक, अद इनम ईस्ता इनजोर, विस्वस कीयनद,

7 विस्वस कीताहकु, नोहा मुय्तोग (उड्डा वायगा इनजोर,) देवुळ वेहतद पोल्लोतुन नमतोग. नमिसि, तना लोतोर मन्कलोर पिसलाहि, ओडा पंडटोग. ✨ ओग बेस्केन उड्डातुन ऊळोग, तेला मति रेयिस मन्जि, तानाड केंजिस ताकतोग. इद्रम देवुळता पोल्लोतुन केंजिस मन्जि, बूमतगा दुसोर मन्कलोर कसुरतोर इनजोर तोहचीतोग. इद्रमलेहका विस्वसतेनाहकु, देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयवालोरगा, ओग वने कलियतोग. ✨

8 विस्वस कीताहकु, अब्रहम देवुळताड केंजिसि, पुनवद बूमतगा दायलाह पेसतोग. देवुळि ओन, “नना तोहतकन अद देसेमते दाकिन, अद पूरा बूमि नना नीक ईकन” इनजोर, पोल्लो विळसता. ✨ तान विस्वस कीताहकु, ओग तना बेके दायनद इनजोर पुनोग, मति पेसतोग. ✨

9 विस्वस कीताहकु, देवुळ ओन ओसीतद देसेमतगा जागा आसि, ओग पर्गेनलेहकान टमिड तेहचि, अगा मतोग. ✨ ओना मगि इसक मुय्तोन, पया इसकना

✨ 11:4 11:4 यहूदाल 11 ✨ 11:4 11:4 पुटमुळि 4:4 ✨ 11:4 11:4 पुटमुळि 4:10; इब्रितोर 12:24 ✨ 11:5 11:5 पुटमुळि 5:22-24 * 11:5 11:5 सबेटोरिहक मुनेतोग मन्कल आदमिहकु, ओसो ओबोर्ग मगि मतोग. ओना पेदिर सेत मता. हनोक इतेके, सेतना कूळतोग मतोग. ✨ 11:7 11:7 1 पत्र 3:20 ✨ 11:7 11:7 पुटमुळि 6:9,13-22; रोम सहरतोर 4:13; 9:30 ✨ 11:8 11:8 पुटमुळि 12:7 ✨ 11:8 11:8 पुटमुळि 12:1,4-5,7; 13:15; बळयिर 7:2-4 ✨ 11:9 11:9 पुटमुळि 12:8; 13:3,18; 18:1,9; बळयिर 7:5

मगि याकुब मुय्तोन वने, देवुळि अद्रमलेहकाने पोल्लो विळिसस मता. ✨ ओर वने अद्रमलेहकाने टमिड तेहचि मंदुर. ✨

10 देवुळि तनाय नक्सा कीस पंडटद, अमेसातुहक नितनद पोगोटा सहरतगा ✨ पिसलाहि, अब्रहम अग ऊळसोर मतोग. ✨ (अदिनेनाहक टमिड तेहचि मंदोग.)

11 विस्वस कीताहकु, ओगु तनमुते साराल बारा, वेल्लाय वयस आस तेला, पेकान पुटिह कीया पगतोग. नीक मगि ईकन इनजोर, देवुळि ओनु पोल्लो विळिसस मता. पोल्लो विळिसस मतद देवुळि, तना पोल्लोतुन मिळ्हो इनजोर, ✨ ओग तना जीवातगा विस्वस कीस मतोग. † ✨

12 इद्रमलेहका वगोग मन्कल अब्रहम, तना मेंदुल डोलतप आस तेला, वेल्लाटोरा पेदामुय्तोग आतोग. ✨ ओना जालपिल पोगोटाड उकाना लेहकान, सम्दुर दडटा उस्कोता लेहकान, लेक पगवपे पुटोर. ‡ ✨

13 इद्रम देवुळतुन विस्वस कीतोर मन्कलोर सबेटोर, अद पोल्लो विळिसस मतदिन दोर्किह कीयनाह, जीवात मनोर; ✨ मति देवुळतुन विस्वस कीसोरन डोलतोर. देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन, सिरप जेकताहि ऊळतप लेहका ऊळिसि, बेस गिर्दा आतोर. ✨ अद्रम कीस, इद बूमतगा माटु पर्गेरोम, केर्दरोम इन्ज मतोर. ✨

14 इद्रम वळ्हकवालोर मन्कलोर, तमाय देसेम इनजोर, उंद देसेमतुन पर्हीकिहतोर इन्जि तोहचीतोर. ✨

✨ **11:9 11:9** पुटमुळि 26:3-5; 28:13-15; इब्रितोर 6:17 ✨ **11:9 11:9** पुटमुळि 24:67; 26:25; 35:1 ✨ **11:10 11:10** तोहचीतव पोल्लोड 21:2,14 ✨ **11:10 11:10** 12:22; 13:14 ✨ **11:11 11:11** 10:23 † **11:11 11:11** विस्वस कीताहकु, ओगु तनमुते साराल बारा, वेल्लाय वयस आस तेला, पेकान पुटिह कीया पगतोग. नीक मगि ईकन इनजोर, देवुळि ओनु पोल्लो विळिसस मता. पोल्लो विळिसस मतद देवुळि, तना पोल्लोतुन मिळ्हो इनजोर, ओग तना जीवातगा विस्वस कीस मतोग. बेव मोदुल काम्देहकने इद्रमता पोल्लो वास्ता: “विस्वस कीताहकु, साराल आंठलि वने, वेल्लाय वयस आस तेला, नेलाड हळिसि, पेकान पुटिह कीया पगता. नीक मगि ईकन इनजोर, देवुळि तानु पोल्लो विळिसस मता. पोल्लो विळिसस मतद देवुळि, तना पोल्लोतुन मिळ्हो इनजोर, अद तना जीवातगा विस्वस कीस मता.” ✨ **11:11 11:11** पुटमुळि 17:19; 21:1-2; रोम सहरतोर 9:7-9 ✨ **11:12 11:12** रोम सहरतोर 4:18-19 ‡ **11:12 11:12** अब्रहमे इब्रि जाततोर पेदामन्कल आतोग. इब्रि मन्कलोरा “इस्येल” इनजोर, दुसा पेदिर वने मता. ✨ **11:12 11:12** पुटमुळि 15:5; 22:17; 32:12 ✨ **11:13 11:13** मत्याल 13:17; इब्रितोर 11:39 ✨ **11:13 11:13** योहन 8:56 ✨ **11:13 11:13** पुटमुळि 23:4; 47:9; 1 इतिहास 29:15; देवुळताड पाटाड 39:12; 1 पत्र 1:1 ✨ **11:14 11:13-14** 2 कुरिततोर 5:6

15 तमा विळिसस वातद देसेमतुन सीता कीसोर मन्ज मतेके, मल्स दायलाह अग दोर्किस मनालि. ओर मल्स अन्ज मनेर; मति अद देसेमतुन सीता केवोर. §

16 सीता केवा, अद देसेमतुहकाय पका बेसतल जागा, पोगोन देवुळ मनदनद जागाते, देवुळ तयर कीतद सहरते* दायलाह, विचर कीस मतोर.* अदिनेनाहक वेर मन्कलोरिन मावोर इनदलाह, देवुळतुहक गिर्दा वास्ता.*

17-18 विस्वस कीताहकु, देवुळि अब्रहमना पट ऊळतस्के, ओग तना मगि इसकिन मोक ईयलाह तयर मतोग. इसकनगडाहे नीवा जालपिलतुन लेकनुर इनजोर, देवुळि ओन पोल्लो विळिसस मता.* तेला मति वेगे इसकिन मोक ईयलाहि, अब्रहम तयर मतोग.*

19 तना मगिन मोक ईतैक तेला, देवुळि ओन ओसोवने जीवा अर्हता पगयहता इनजोर, विस्वस कीस मतोग.* निटमे अब्रहमिहकु तनमगि इसकि, हामुरताहि जीवा अरतप लेहका दोर्कतोग*.*

20 विस्वस कीताहकु, इसक मुय्तोग तनाड इर्वुर मगकु, याकुब ओसो एसाल वेरिन, वायनव दियाने वेरिहक बाताल बाताल आयगा इन्जि, बर्कतताड पोल्लोड वेहतोग.*

21 विस्वस कीताहकु, याकुब मुय्तोग तना डोलिहपा, योसेप मुय्तोनाड इर्वुर मगकिरिन, वगोन-वगोन केयिस मन्जि, बर्कतताड पोल्लोड वेहतोग. पया तना डुडटगा रोयिसि, देवुळतुन मोळकतोग.*

22 विस्वस कीताहकु, योसेप मुय्तोग तना डोलिहपा, इसयेल मन्कलोर मिसर देसेमताहि पेसिसि, ओसो तमा कनान देसेमते मलयनुर इनजोर वेहतोग; ओसो ओर

§ 11:15 11:15 अब्रहम मुय्तोग बेबिलोन देसेमता ऊर नाटे पुटिस मतोग (पुटमुळि 11:28). मति कनान देसेमते वातापया, ओग तना पुटद देसेमते बेस्केन मलवोग. इसक, याकुबि अद देसेमताहि पिलान ततोर, मति अगा बेस्केन जागा आयोर. * 11:15 11:15 पुटमुळि 24:6-8 * 11:16 11:16 तोहचीतव पोल्लोड 21:2 * 11:16 11:16 2 तिमोति 4:18; इब्रितोर 10:34; 11:40; 12:22; 13:14 * 11:16 11:16 पुटमुळि 26:24; 28:13; पेसमुळि 3:6,15; 4:5 * 11:17-18 11:17-18 पुटमुळि 21:12; रोम सहरतोर 9:7-9; इब्रितोर 1:1 * 11:17-18 11:17-18 याकुब 2:21 * 11:19 11:19 रोम सहरतोर 4:21 * 11:19 11:19 पुटमुळि 22:1-18 * 11:19 11:19 अब्रहम तना मगिन कसेटे अस्कलाहि कय तेहतोग, अचोटेन “नीवा मगिन हक्कमा,” इनजोर देवुळि केयता. पुटमुळि 22:9-12 ऊळट. * 11:20 11:20 पुटमुळि 27:27-29,39-40 * 11:21 11:21 पुटमुळि 47:31; 48:1,5,15-16,20

दायहपा, तनाड बोकाड पोस दायना इनजोर, उकुम ईस मतोग. ☆†

23 विस्वस कीताहकु, मोसाल पुटटस्के, ओना तलोग-तपे ओन मूंड नेलाड मकिह कीस तासिस मतोर. (इब्रितोरिहक पुटटोर सबेटोर पेकोरिन हक्कना इनजोर, राजाल उकुम ईस मतोग.) मावा पेकाल मामुलतोग आयोगा इन्जि, मोसाना तलोग-तपे पुतोर, पुन्जि ओर राजाना उकुमतुन रेयवा मतोर. ‡☆

24 विस्वस कीताहकु, मोसाल बेर्सतापया, दुसोर मन्कलोर ओन पिरोन राजाना मयाना मगि इनजोर इनदहपा, (अद निटम मतेकाय,) नाक अद्रम इनमाकिर इतोग. §

25-26 ओग देवुळि ईयनद मारेंगाता इनमतगा सीता वाटिस मतोग. अदिनेनाहक “पापमता गळक मनदनद गिर्दति मनोन. देवुळता मन्कलोरा संगे तिपल आयनद, तान्काय एक्वा बेसु. देवुळ आचतोग राजान पास्कतप लेहका ☆ नाक पास्किर; मिसर देसेमताड बंगर-वेंडिन तासनदिहकाय, नना अद्रम तिपल आयनदु एक्वा मोलाता, ☆” इतोग.

27 विस्वस कीताहकु, मोसाल मिसरि राजाना ओडतुन रेयवा, मिसर देसेमतुन विळिसस अतोग. ☆ मन्कलोर ऊळ पगवद देवुळतुन, तना ऊळतप लेहकान, मोग्किस मतोग. ☆

28 विस्वस कीताहकु, मोसाल आविस अतदिन सीता कीयनद पंडुमतुन सुरु कीतोग. ओग (इस्रयेल मन्कलोरिन इद्रम इतोग: “मिसर देसेमतोराड) माळा पेकोरिन हक्कलाह, देवुळि पोगोटा देवतुलतुन लोहतहता; अद मीवाड माळा

☆ **11:22 11:22** पुटमुळि 50:24-25; पेसमुळि 13:19 † **11:22 11:22** नीवा जालपिल नालुड नहक वर्साड, दुस्रा देसेमतोरा कय इळन मनदनुर इन्जि, देवुळि अब्रहमिन वेहच मता. मति ओरिन तिपल केवालोरिहक सिक्सा ईसि, नावा लोकरिन अगडाह पेहच ततकन, इद ओसो वेहता. (पुटमुळि 15:13-14) देवुळता इदे पोल्लोतुन विस्वस कीसि, योसेप इद्रम वेहतोग. ‡ **11:23 11:23** मिसर देसेमतोर इब्रितोरिन ओरुल तासिस मतोर, ओसो पकाय तिपल कीदुर. ओरा जाततुन पुरा बूळे कीसीयना इनजोर, मिसर देसेमतोग राजाल ऊळिंदोग. अदिनेनाहक इब्रि आस्क पेकान पुटिह कीतिके, ओर बाला पेकोरिन हक्कना इनजोर, राजाल उकुम ईस मतोग. ☆ **11:23 11:23** पेसमुळि 1:22—2:2 § **11:24 11:24** मोसाल पुटटस्के, तना तलोग ओन मूंड नेलाड एवनाह तासिस मता. ताना पेगेके ओन उंद डालातगा वाटिस, बेरेटगा विळिससीता. ओन मिसर देसेमता राजाना मयाळ दोकिह कीता, ओसो तना लोन ओस अय कीता. (पेसमुळि 2:3-10) ☆ **11:25-26 11:25-26** देवुळताड पाटाड 89:51; इब्रितोर 13:13 ☆ **11:25-26 11:25-26** लूकाल 14:33; 1 पत्र 4:14 ☆ **11:27 11:27** पेसमुळि 2:15; 10:28-29; 12:50-51; 13:17-18 ☆ **11:27 11:27** कुलुसितोर 1:15; इब्रितोर 11:1

पेकोरिन इतनद आयो इन्जि, (मीवा लोता अगदा तेलप मुंडातुन,) गौरेपियोता नेतुर इल्हकाट, ”☆ इतोग.*

29 विस्वस कीताहकु, बूमतगाहक ताकना लेहकान, इब्रितोर एरल समदुरता नडुमतुहक मनदनद, वततद अगदुहक ताकिस वेंडटोर; मति मिसर देसेमतोर अद्रम वेंडलाह आयहपा, (समदुरता एग मल्लस वासि,) ओर कतमतोरिन मुळहता.†☆

30-31 विस्वस कीताहकु, यरिगो सहरतद राहब इनदनद बोगे आंचाळि, (इस्रयेलतोरिहक तोळ ईता. अदिनेनाहक) तना सहरतुन कुस्क्ने ऊळलाह वास मतोर इस्रयेल मन्कलोरिन, तना लोतगा बेस-नेहना तासिस मता.☆ पया इस्रयेल मन्कलोर वासि, यरिगो सहरता किलेता सर्ने, एळुड दियाड तिरियतोर. ओर देवुळतुन विस्वस कीताहकु, सहरता किले अर्सि, पिळहपळ आता. (अस्के ओर अद सहरते मनवालोर देवुळताड केंजवोर कतमतोरिन हक्कतोर.) राहब मात्रमि तना विस्वसतेनाहकु पिसता.☆

32 ओसो बेचोन वेहचोर दाकन? गिदोन,☆ बाराक,☆ साम्सोन,☆ इपताल,☆दाविद राजाल, सामुवेललेहकाडोर देवुळता कबुरतोर, वेरा पोल्लो वेहेनन; (मति बेचोहपा वेहतकन!) पुर्सत दोर्को!

33 वेर मन्कलोर देवुळतुन विस्वस कीसि, (बेराड-बेराड कबस्क कीतोर). उच्चुर दुसाड देसेहकनोर राजालोरिन आरे कीतोर; उच्चुर सेतेमताड कबस्क

☆ **11:28 11:28** पेसमुळि 12:3-13,21-24,29-30 * **11:28 11:28**मोसाले इस्रयेल मन्कलोरिन मिसर देसेमतोग राजाना कयदाहि विळिसह कीस, तमा देसेम ओसीतोग; मति मुने राजाल विळिसवा मतोग. अदिनेनाहक देवुळि मोसान इता, “निमा इस्रयेल मन्कलोरिन इद्रम वेहा: नक्का नना मिसर देसेमतोरा माळा मगिकिरिन हक्कन. मीट इस्रयेल मन्कलोरिन उंद गौरेपियोतुन नयेनाहक मोक ईस मन्जि, ताना नेतुरतुन मीवा लोता अगदा तेलप मुंडानगा इल्हकाट; पया तान बोळिसस मन्जि, कयतद पुला अके तिन्हट. नक्का नना नेतुर इल्हकतव इस्रयेल मन्कलोराड लोहकिन आविस मन्जि, कसुम दाय्हनन; मिसर देसेमतोरा माळा मगिकिरिन हक्किहनन. मीट इदिन वर्सातुहक-वर्सातुहक सीता कीस मन्जि, पंडुम कीयना. अद आविस अतद पंडुम अस्ता,” इनजोर इता. † **11:29 11:29**मोसाले इस्रयेल मन्कलोरिन तमा देसेम तचोर मतोग अस्के, अडम पकाय बेरा एरल समदुर मता. बेद्रम वेंडकल इनजोर, ओर आल्ससोर मनदहपा, देवुळि अद समदुरतुन रेंड बाजेड एगिह कीस मन्जि, नडुमतुहक अग तेंडटा. ☆ **11:29 11:29** पेसमुळि 14:21-29 ☆ **11:30-31 11:30-31** याकुब 2:25 ☆ **11:30-31 11:30-31** यहोशू 2:8-14; 6:12-23 ☆ **11:32 11:32** न्यायियों 6—8 ☆ **11:32 11:32** न्यायियों 4—5 ☆ **11:32 11:32** न्यायियों 13—16 ☆ **11:32 11:32** न्यायियों 11—12

कीसि, देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन दोर्किह कीतोर; उच्चुर सिड-पुल्कनाड तोडिन बंद कीसि पिसतोर;✧

34 उच्चुर मळगनद किसबटटाहि पेसिस वातोर;✧ उच्चुर तल्वरते हक्कसोर मनवालोरगडाहि पिहट अरतोर; उच्चुर कमजोर आस मनदहपा, लावतोर आतोर; लळयते पका पळयोर आसि, दुस्राड देसेहकनोर सीपय्किन पूंडटोर.

35 विस्वस कीताहक उचुक आस्कु, डोलिस मतोर तमा मन्कलोरिन, ओसोवने जीवा अरतद दोर्किह कीताड.✧

विस्वस कीतोर दुसोर बारा, तमा कोटुलतोरगडाहि देबाड तिनजोर-तिनजोर डोलतोर. डोलतापया माक देवुळि पका बेसतल पिसमुळ ईयगा इन्जि, आसा कीसोर मतोर. अदिनेनाहक (माट देवुळतुन विळिसहनोम,) माक विळिससीम्हटु इनजोर इनवालेवा, तिपल आसोरे डोलतोर.

36 उच्चुर विस्वस कीतोरिन, तमा कोटुलतोर मागतोर, ओसो जूटटे नलहतोर; उय्त्तुरिन दोहच ओसि, जेलते वाटटोर.

37 उय्त्तुरिन बंडाड उकिस हक्कतोर;✧ उय्त्तुरिन आरेते पगक पहतोर. [उय्त्तुरिन विस्वस विळिसनाह कीस ऊळतोर.‡] उय्त्तुरिन तल्वरते हक्कतोर. विस्वस कीतोर उच्चुर मन्कलोरिन, पकाय तिपल कीताहकु, ओर लोन-दुवरलेवा तिरियतोर; तमगा गेंदेड लेवाहकु, गोरे तोलाड, एरे तोलाड उहंदुर; दुस्रोरा कय इळन मंदुर.

38 इद्रम विस्वस कीतोर पेळ्हकल बूमतगा, मेटानगा तिरियंदुर, ओसो बंडा पांजानगा, गळदानगा जागा पोयंदुर.✧ ओरा ऐगे मनदलाहि, इद दुनियातोर ओप्पोर आसि.

39 वेर सबेटोर मन्कलोर तमा विस्वसतेनाहकु देवुळतुहक बेस विचर वातोर;✧ विचर वातेक तेला, वेर देवुळि पोल्लो विळिसस मतदिन, दोर्किह केवाय मतोर.✧

40 बाराहक इतेके, सिरप ओरेनाहके आयो, मति मयेनाहक वने, देवुळि पका बेसता पोल्लोतुन मुनेन तासता.✧ देवुळि मीक बर्कत ईकन इन्जि, पोल्लो विळिसस

✧ 11:33 11:33 न्यायियो 14:6; 1 शमूएल 17:34-36; दानियेल 6:22 ✧ 11:34 11:34 दानियेल 3:23-25 ✧ 11:35 11:35 1 राजा 17:23; 2 राजा 4:36-37 ✧ 11:37 11:37 1 राजा 21:13; 2 इतिहास 24:21 ‡ 11:37 11:37 उय्त्तुरिन विस्वस विळिसनाह कीस ऊळतोर. इद पोल्लो सबे मोदुल काग्देहकने दोर्को. ✧ 11:38 11:38 1 राजा 18:4,13; 19:9 ✧ 11:39 11:39 11:2 ✧ 11:39 11:39 9:15; 10:36; 11:13 ✧ 11:40 11:40 11:16

मता; ओरा संगे माक देवुळ जमा कीतस्केने, अद पोल्लो पूरा करल आयगा इन्जि, ताना विचर मता.*

12

देवुळि तनाड पिलाड-पेकोरिन सुद्रे कीस्ता

1 अदिनेनाहक (माट बह कीयनद इनजोर, तेळियिह कीसीकनः) विस्वसिरा इचोटा बेरा मुडा साक्सि, मावा सर्ने निच (मतप लेहकान, माक दीरा ईसोरिन) मन्हता. देवुळि मयेनाहक बेद अग तयर कीता, (अद अगदे वितिड. बेस वितना इन्जि,) रोमिह कीयनव पुहतव गेदेना लेहकाडाड सभे पोल्लोन तेंडकल, माक ऊर्सतद पापमतुन लेहतकल.* ओसो ओरेम आयवा, मावा मुनेह मनदनद अग पोसि सीदा वितकल.*

2 वितिहपा येसुनगाने कोंडा वाटिड. मावा विस्वसतुन पुटिह केवाल ओगे; मावा विस्वसतुन तपवाह कीसेवाल ओगे.* इद बूमते मनदहपा, देवुळि ओनेनाहक तासिस मतद गिर्दातुने सीता कीतोः; अदिनेनाहक हक्कनागुटाता सिक्साता लजातुन* सीता केवा, ओग तान आपतोः.* इंजेके देवुळता तिनळ बाजे, राजेम ताकिह कीयलाहि उदतोः.*

3 ओग बूमते मनदहपा, पापि मन्कलोर ओन पकाय विस्द कीस मतोः, अस्के वने केमेन आपतोः.* मीट वने विस्वसता लोप्पा बागिसि, आरेम आयमाट, येसुन सीता कीम्हटु.*

4 पापि मन्कलोर मीक तिपल कीयनस्के,* (येसुहक आतप लेहका,) मीक इंका मीवा जीवा ईयनाह पच्छेम आया पोयो.*

5-6 तनाड पिलाड-पेकोर इनजोर, मीवा जीवातुन दीरा ईयलाहि, देवुळि मीवा बाबाल इन्जि, तना साम्रमतगा इतद पोल्लोतुन माःड-तिरा? अद इद्रम मन्हता: "नावा मगनिन! सामि तना बोरिन-बोरिन जीवा कीस्ता, ओरिन सुद्रे कीस्ताये. *

* 11:40 11:40 12:23; तोहचीतव पोल्लोड 6:11 * 12:1 12:1 रोम सहरतोः 13:12; इपिससतोः 4:22 * 12:1 12:1 1 कुरिततोः 9:24,26; पिलिपितोर 1:30; इब्रितोर 10:36 * 12:2 12:2 2:10 * 12:2 12:2 1 कुरिततोः 1:18,23; इब्रितोर 13:13 * 12:2 12:2 पिलिपितोर 2:8-9; इब्रितोर 2:9 * 12:2 12:2 देवुळताड पाटाड 110:1; इब्रितोर 1:3 * 12:3 12:3 योहन 7:7; 1 पत्र 2:23 * 12:3 12:3 गलातितोर 6:9; तोहचीतव पोल्लोड 2:3 * 12:4 12:4 पापि मन्कलोर मीक तिपल कीयनस्के, "पापमता विस्द मीट लछेम आयनस्के" इद अर्तम वने आया पमायहता. * 12:4 12:4 पिलिपितोर 2:8; इब्रितोर 10:32-34 * 12:5-6 12:5-6 देवुळताड पाटाड 119:75; तोहचीतव पोल्लोड 3:19

बोरिन-बोरिन तनाड पिलाड-पेकोर इनजोर मानेम आस्ता, ओर सबेटोरिन
सिक्सा ईस्ताये.
अदिनेनाहक अद नीक सुद्रे कीयहपा पास्कमा;
अद नीक तेर्हंतहपा, निमा आरेम आयमा, ”✧
इनजोर रासतद मन्हता.

7 देवुळि मीक तनाड पिलाड-पेकोर इनजोर, सुद्रे कीस्ता. अदिनेनाहक तिपल
वायहपा, देवुळि मीक सुद्रे कीस्ता इनजोर पुन्जि, आपसोर मन्हट. तना पेकान सुद्रे
केवोग, बोगाय तपे मन्हतोगा?✧

8 देवुळि तनाड सबेटोर पिलाड-पेकोरिन सुद्रे कीस्ताये.✧ मीक सुद्रे केवेक,
मीट पया तानाड निटमताड पिलाड-पेकोरि आयविर. पोर्हका† पिलाड-पेकोरा
लेहकाडोरि आवेरिर.

9 मावाड लोहकने मावाड तपेर माक सुद्रे कीतोरे. अस्के माट ओरिन मान
ईदल. ओरिने अचोन मान ईदल इतेके, मावा पोगोटोग देवुळबाबाल माक सुद्रे
कीयहपा, ओनगडा पिसमुळ दोर्किह कीयलाहि, ओना पोल्लोते ओसोय वग्डिस
मनदना गावले.

10 मावाड तपेर तम्क बेद्रम तेळियिस मता, अद्रम माक गळकनेनाहक सुद्रे
कीतोरे. मति देवुळबाबाल, माट वने तना लेहकान पवित्र आयना इन्जि,✧ मावा
पायदातेनाहक माक सुद्रे कीस्तोग.✧

11 देवुळि माक सुद्रे कीयहपा, माक इंजेके गिर्दा वास्ताया? वावो. माक दुकम
आस्ता;✧ मति तान मर्सतोरिहक, पेगके पायदा दोर्किहता. आल्सुळलेवा पिसनाह
आस्ता; सेतेमते पिसनाह आस्ता.✧

12 (देवुळता अगदे वितनेके,) मीट कमजोर आतव दंडा कयकना लेहकान,
कमजोर आतव मिंडाना लेहकान आतोरिर! मीट दीरा पोसि जिदते विताट.✧

13 इके-अके आयवा, विस्वसता सीदा दायनद अगदे ताकसोर मन्हट.✧
अस्के मियगा विस्वसते कूटप मनवालोर्, लेसिस अनवा, तमा विस्वसते मेग्विस
मनदनुर.✧

✧ 12:5-6 12:5-6 अय्यब 5:17; बुदताड पोल्लोड 3:11-12 ✧ 12:7 12:7
व्यवस्थाविवरण 8:5; 2 शमूएल 7:14; बुदताड पोल्लोड 13:24; 19:18; 23:13-14
✧ 12:8 12:8 1 पत्र 5:9 † 12:8 12:8 सिंङ्गि-साट्याल आसि पुटिह कीतोेरिन, पोर्हका
पिलाड-पेकोर इन्हतोर. ✧ 12:10 12:10 2 पत्र 1:4 ✧ 12:10 12:7-10 1 कुरिततोर
11:32 ✧ 12:11 12:11 1 पत्र 1:6 ✧ 12:11 12:11 यशायाह 32:17; याकुब
3:17-18 ✧ 12:12 12:12 यशायाह 35:3 ✧ 12:13 12:13 बुदताड-पोल्लोड
4:26 ✧ 12:13 12:13 गलात्तितोर 6:1

देवुळतुन पास्कनद आयो

14 दुसोर मन्कलोरा संगे कलियिस मनदलाह ऊळाट. ✧ देवुळतेनाहक पवित्रते पिसलाह ऊळाट. ✧ अद्रम पिसवोग बोगे देवुळता ऐरे दाय पगवोग.

15 मियगडाहि बोगे देवुळि दया कीयनद अगदाहि लेसमाकेग. ✧ अद्रमतोग लेसतोग मन्कना विस्वस केवद वीसम, वेल्लाटोरिन तिपल कीसि कळवोग कीस्ता. ✧

16 इसकना मगि एसाना लेहकान बोगे साट्याल कबळ केमाकेग, अहे देवुळतुन मुर्तिय सीता केवप मनमाकेग. ओग तनगा मनदनद माळा मगना अदिकरतुन सीता केवा, उंद पूताता गुग्रानेनाहक, अद अदिकरतुन तनतमिहक वमिसीतोग. ✧

17 ताना पेगके बह आता, अदिन मीट इतेके पुतिरे: तना तपे तन्क बर्कत ईयेग इनजोर, ओनगा अतोग; मति तना तपे (वीसा पेकाहक बर्कत ईस मताहकु,) माळा पेकाहक ईया पगवोग. एसाल पकाय अळस ऊळतोग, मति तना चुकतदिन मिळहतलाहि, ओन्क अग दोर्को. ✧

18-21 इस्रयेल मन्कलोरिहक देवुळताड अडोड दोर्कतस्के, ओर सीनय मेटातगा जमा आस मतोर; (अदु इद बूमते मनदनद कय बोयनद मेटा आंदु,) मेटातगा ओरिहक पका मळगनद किसु, ईकळ-गंगा, दंद-मुर्गम दिसता. ✧ पका जोरते अकुम ऊरनदु, ✧ देवुळता बेरा लेडु, ओरिहक केंज वाता. ✧ अद लेडतुन केंजिसि, ओर पका रेयते, देवुळ इद्रम माक वळहकमाकि इन्जि, मोसान कालगडेम अरतोर. ✧ “मन्कल आयेग, जन्वर आयि, अद मेटातुन इटटेके, बंडाड उकिस हक्कनद सिक्सा ईयनदे,” ✧ इनजोर देवुळि उकुम ईस मता. पकाय रेयिस मताहकु, अद उकुमतुन केंजलाह, पगवोर आस मतोर. सीनय मेटातगा आतद पूरा, निटम अचोन रेय वसनाह मता इतेके, मोसाल वने, “नना रेयतुहक साडलाह आतन,” ✧ इनजोर इतोग. ✧ मति मीट इतेके, इद बूमते मनदनद मेटातगा वाविर.

✧ 12:14 12:14 रोम सहरतोर 14:19 ✧ 12:14 12:14 रोम सहरतोर 6:22 ✧ 12:15 12:15 2 कुरिततोर 6:1; गलातितोर 5:4; इब्रितोर 4:1 ✧ 12:15 12:15 व्यवस्थाविवरण 29:18 ✧ 12:16 12:16 पुटमुळि 25:27-34 ✧ 12:17 12:17 पुटमुळि 27:36-38 ✧ 12:18-21 12:18-21 पेसमुळि 19:12,16-20; 20:18; व्यवस्थाविवरण 4:11; 5:22 ✧ 12:18-21 12:18-21 पेसमुळि 19:16,19; 20:18 ✧ 12:18-21 12:18-21 पेसमुळि 19:19; व्यवस्थाविवरण 4:12 ✧ 12:18-21 12:18-21 पेसमुळि 20:19; व्यवस्थाविवरण 5:25; 18:16 ✧ 12:18-21 12:18-21 पेसमुळि 19:12-13 ✧ 12:18-21 12:18-21 व्यवस्थाविवरण 9:19 ✧ 12:18-21 12:18-21 2 कुरिततोर 3:9

22 मति मीट सियोन मेटातगा, इतेके देवुळदीपता येस्सलेमतगा वातिर. ✨ अद जीवात मनदनद देवुळता सहर आंदु. अगा लेक पगवप मनदनव देवतुल्क गिर्दाते जमा आताड. ✨

23 अण्डाड सेतेमतोर मन्कलोराड जीवाना मुडगा मीट कलियतिर. अद मुडगा, सबेटोरिहक देवुळि माळा मगना अदिकर ईता, ✨ सबेटोराड पेदिर्क देवुळता पुस्तकतगा रासतव मन्हताड, ✨ सबेटोर (किर्स्तुना मोकतेनाहकु,) मुर्तिय पापमलेवोर आसि मन्हतोर. ✨ मीट सबेटोरा, सबेटविना नेयम कीयनद देवुळतगाने वातिर. ✨

24 ओसो देवुळता पूना करलते, माक कलियिह केवाल येसुनगा ✨ वातिर. आदमना मगि हाबेल मुयतोना नेतुर इतेके, (तमदादान बद्ला एतलाह,) देवुळतुन केयना लेहकान आस मता; ✨ मति पूना करलते मीवा पोगोन इल्हकतप मतदु, येसुना नेतुर बारा, ओसोय बेसतलि; ✨ (अद मीवा पापमतुन मापि कीम इनजोर,) केयना लेहकान आता. ✨

25 अदिनेनाहक उसरते मन्हटु! देवुळ वेहतनदिन पास्कमाट. इद बूमते मतोग, (तना कबुरतोग मोसाना कयदे,) देवुळि कबुर वेहतस्के, ✨ केंजोम इनजोर इस्त्रयेल मन्कलोर कैंगम आतोर. ओर अद्रम कीताहकु, सिक्साताहि पिस पगवोर. इतेके अद इंजेके, देवुळदीपते मनवाल (ताना मगना मेटे) माक वेहतहपा, केंजोम इनजोर कैंगम आतेके, माट सिक्साताहि बह पिस पगयकल? ✨ मुर्तिय पगवल!

26 अद सीनय मेटाताहि वळ्हकिहपा, ताना लेडते बूम गल्जता; ✨ मति इंजेके, अद इद्रम पोल्लो विळसता: “ओसो उंद मल्का नना गल्जिह कीकन, इद मल्का सिरप इळता बूमतुने आयो, मति पोगोटा बूमते मनदनव सबेटविन वने गल्जिह कीकन,” ✨ इनजोर वेहता.

27 “ओसो उंद मल्का” इनजोर इता. इद पोल्लोताहि, देवुळि तना पुटिह कीतव

✨ 12:22 12:22 गलातितोर 4:26; मिलिपितोर 3:20; इब्रितोर 11:10,16; 13:14; तोहचीतव पोल्लोड 14:1 ✨ 12:22 12:22 यहुदाल 14 ✨ 12:23 12:23 पेसमुळि 4:22 ✨ 12:23 12:23 लूकाल 10:20 ✨ 12:23 12:23 10:14; 11:40; तोहचीतव पोल्लोड 14:3-4 ✨ 12:23 12:22-23 पुटमुळि 18:25; देवुळताड पाटाड 50:6; 94:2; इपिसुसतोर 2:19 ✨ 12:24 12:24 1 तिमोति 2:5; इब्रितोर 8:6,8; 9:15 ✨ 12:24 12:24 पुटमुळि 4:10; इब्रितोर 11:4 ✨ 12:24 12:18-24 2 कुरिततोर 3:7-13 ✨ 12:24 12:24 9:19; 10:22; 1 पत्रु 1:2 ✨ 12:25 12:25 1:1 ✨ 12:25 12:25 2:3-4; 3:12; 10:28-29 ✨ 12:26 12:26 पेसमुळि 19:18; न्यायियो 5:4-5 ✨ 12:26 12:26 हामै 2:6

सबेटविन, गल्जिह कीसि तेंडगा;✧ मति ताना पोगोटा राजेम गल्जो; अद मेलियवा मनदगा इनजोर, बेस-नेहना पुनाह आस्ता.✧

28 माट इद गल्जवद राजेमतोर मन्कलोरल आतल. अदिनेनाहक देवुळतुन जोहर कीसि तान रेयसोर, मान ईसोर, तान्क विचर वातप लेहका मोळककल.✧

29 बह इतेके मावा देवुळि दुमोग-दुमोग कर्विह कीयनद किसलेहकाडा आंद.✧

13

देवुळतुहक विचर वानाह बह पिसना

1 मीट उंदिय लोतोर लेहकान, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीसोर मन्हट.✧

2 अगदुहक अनवालोर विस्वसिर मियगा वातेके, ओरिन पुनवेक तेला, बेस ऊळाट.✧ बह इतेके, इद्रम कीसि उच्चुर मन्कलोर पुनवालेवाये, देवतुल्किहक वने जावा-एग कीसीतोर.✧

3 (तमा विस्वसतेनाहक) जेलते मनवालोरिन मागडमाट.✧ मीट वने ओरा संगे जेलते मनदना लेहकान विचर कीम्हट. (तमा विस्वसतेनाहक) उच्चुर मन्कलोर तिपल आस्तोर, मीट कुदि तिपल आतप लेहका, ओरिन सीता कीम्हट.✧

4 देवुळि सबे रीतिनाड सिंङ्गि-साट्याल कबस्क केवालोरिन नेयम कीयगा.✧ अदिनेनाहक मुते-मुजो देवुळता मुनेह किरिया कीतपु, ऐगेन सेतेमते मनदना गावले.✧

5 देवुळि कुदि इद्रम इता:

“नना नीक बेस्केन विळसोन;

नीक बेस्केन अय केवा मनोन,”✧

✧ 12:27 12:27 यशायाह 34:4; 54:10; 1 कुरिततोर 7:31; इब्रितोर 1:11-12; 2 पत्र 3:10 ✧ 12:27 12:27 दानिय्येल 2:44; इब्रितोर 13:14; तोहचीतव पोल्लोड 21:4

✧ 12:28 12:28 रोम सहरतोर 12:1; इब्रितोर 13:20-21; 1 पत्र 1:17 ✧ 12:29 12:29 व्यवस्थाविवरण 4:24; 9:3; यशायाह 33:14; 2 तिसलुनितोर 1:8; इब्रितोर 10:27; 2 पत्र 3:7

✧ 13:1 13:1 रोम सहरतोर 12:10; 1 तिसलुनितोर 4:9; 1 पत्र 1:22 ✧ 13:2 13:2 मत्याल 25:35; गलातितोर 4:14; 1 पत्र 4:9; 3 योहन 5 ✧ 13:2 13:2 पुटुळि 18:1-5; 19:1-2 ✧ 13:3 13:3 मत्याल 25:36; कुलसितोर 4:18; इब्रितोर 10:34 ✧ 13:3

13:3 रोम सहरतोर 12:15 ✧ 13:4 13:4 1 कुरिततोर 6:9,18-20; 1 तिसलुनितोर 4:6 ✧ 13:4 13:4 बुदताड पोल्लोड 5:15-20; 1 कुरिततोर 7:2-5; 1 तिमोति 4:3 ✧ 13:5

13:5 व्यवस्थाविवरण 31:6,8; यहोशू 1:5

इनजोर इता. ✨ अदिनेनाहक मीट कोताना लालुसते मनमाट. मियगा बाताल मन्हता, तानवटेन गिर्दाति मन्हट. ✨

6 देवुळि इताहकु, माट वने

“सामि नाक सायता कीस्ता;

नना बेस्केन रेयोऩ;

माने-मन्कल नाक बाताले कीया पगवोग,” ✨

इनजोर दीराते इनदा पगयहनल.

7 मीक देवुळता पोल्लोतुन वेहचि, अग तोहतोरिन सीता कीम्हट. ओरा ताकमुळतुन विचर कीस ऊळाट; ओर देवुळता पोगोन आक्रि एवनाह विस्वस तासिस मतप लेहकान, मीट वने विस्वस तासाट. ✨

8 येसु किर्स्तु मुने वने, इंजेक वने, अमेसा-अमेसातुहक बेस्केन वने, बद् लेम आयवाल आयोग. ✨

9 अदिहक बोगाय वासि, मीट पुनवव, पूनाड पोल्लोड काऱहचि, मीक देवुळता सेतेम पोल्लोताहि लेसिह कीयलाह एमाट. ✨ इव तिनदनव, इव तिनवव इनजोर मन्कलोर वेहतनव अडोन केंजताहक आयो; ✨ मति देवुळि मीक दया कीताहकु, मीवा जीवा मेऱकनद बेसु. ✨ अद्रमताड अडोन केंजिसि ताकवालोरिहक बातालाय दोर्कताया? बाताले दोर्का!

10 (येसु डोलिस मन्जि, तना नेतुर ईतदिन विस्वस कीतल. तान विस्वस केवालेवा,) मोसानाड अडोना इसबते, सेवा केवालोर बूमयालोरिहक, मावा बर्कततगा कलियलाह अदिकर इले. ✨

11 पापमतुन मायिह कीयलाहि, जन्वर्कना मोक ईस्तोर. मोक ईतापया, पेर्माल नेतुरतुन सबेट्क पवित्र गूडटगा ओस्तोग; अविस्कनाड मेंदुस्किन बार, तमा डेराता अबर बोळिसहतोर. ✨

12 अद्रमलेहकाने येसु वने, तना नेतुरते मन्कलोरा पापमतुन एडिह कीयलाहि, ✨ येस्सलेम सहरता पलते, तिपल आसि डोलतोग.

✨ 13:5 13:5 2 कुरिततोर 4:9 ✨ 13:5 13:5 लूकाल 3:14; कुलुसितोर 3:5; 1 तिमोति 3:3; 6:6 ✨ 13:6 13:6 देवुळताड पाटाड 118:6; 56:11 ✨ 13:7 13:7 6:12; 1 पत्र 4:11 ✨ 13:8 13:8 2 कुरिततोर 1:19; इब्रितोर 1:12; यहूदाल 25 ✨ 13:9 13:9 इपिसुसतोर 4:14 ✨ 13:9 13:9 कुलुसितोर 2:16; इब्रितोर 9:8-10 ✨ 13:9 13:9 कुलुसितोर 2:7 ✨ 13:10 13:10 1 कुरिततोर 10:18; इब्रितोर 8:5 ✨ 13:11 13:11 पेसमुळि 29:14; लैयव्यवस्था 4:12,21; 9:11; 16:27 ✨ 13:12 13:12 इपिसुसतोर 5:26; इब्रितोर 9:12,14; 10:9-10

13 इंजेक माट वने, ओग लजा अरतप लेहकान, लजा अरयकल.☆ ओना संगे पलते दायना लेहकान, (पाळना करलता नोमळतुन विळिससि, अद करलतुन नोमवालोर मुनेह) कदरलेवा मनदलाह, माट तयर आयकल.*

14 इद बूमतगा माक अमेसातुहक मनदलाह, बेदे नाग इले. माट कोनि इंजेके पोगोटा सहरते मनदकल इनजोर, ताना अग ऊळिहनल.☆

15 अदिनेनाहक माट येसु कीतदिन सीता कीसि, देवुळतुन अमेसा जोहर कीथिड. मावा तोडटे ताना पेदिर पोयतकल. इद तानेनाहक मोक ईतप लेहकान आस्ता.☆

16 ओसो बेसताड कबस्क कीयनदिन, आपुना मादुन ओर्विहक-ओर्वोग तूसनदिन, विळसमाट.☆ इव वने देवुळतेनाहक मोक ईयना लेहकान मन्हताड. इविस्कने अद गिर्दा आस्ता.☆

17 मीवा मुडा मुक्यालोर, मीवाड जीवाना राका कीस्तोर. तमा कीयनद इद कबळता लोप्पा, ओर देवुळतुहक इसब ईयनुर.☆ अदिनेनाहक इद कबळतुन ओर नारजते आयो, मति गिर्दाते कीयनाह, ओरा पोल्लोते वरेम आस मन्हटु.☆ ओर नारज आस कीतेके, मीक बाताले पायदा दोर्को आयगा.

18 माट कसुरलेवप ताकिहनोम इनजोर, मावा जीवा पुन्हता.☆ सबे पोल्लोने माट देवुळतुहक ओप्पनाह कीयलाह ऊळिहनोम.☆ इदिनेनाहक मयेनाहक पार्तना कीसोर मन्हटु.☆

19 मियगा चट्पिट वायलाह नाक अग दोर्कि इनजोर, पार्तना कीसोर मन्हटु इन्जि, नना मीक अर्जि कीयहनन.☆

20-21 सुकम ईयनद देवुळि, तना विचर कीतप लेहका मीट कीयनाह, मीक सबे बेसताड पोल्लोड ईयि.☆ येसु किर्स्तुना मेटे, मावा ताकमुळतगा तान्क विचर

☆ **13:13 13:13** लूकाल 9:23; इब्रितोर 11:25-26; 12:2 * **13:13 13:13** इद सीटि यहदि विस्वसिरिहक रासतद मता. ओर पाळना करलतुन विळसतेके, अद करलतुन नोमवालोर यहदिर, ओर विस्वसिरिन जेक तासेर. अह आसि, ओर विस्वसिरिहक तमाय जाततोर कदर दोर्को आवालि.
 ☆ **13:14 13:14** 10:34; 11:10,16; 12:22,27 ☆ **13:15 13:15** यशायाह 57:19; होशे 14:2; रोम सहरतोर 12:1 ☆ **13:16 13:16** रोम सहरतोर 12:13 ☆ **13:16 13:16** पिल्लिपितोर 4:18 ☆ **13:17 13:17** यशायाह 62:6; यहजेक्रेल 3:17; बळयिर 20:28
 ☆ **13:17 13:17** 1 कुरिततोर 16:15-16; 1 तिसलुनितोर 5:12-13 ☆ **13:18 13:18** बळयिर 24:16; 1 तिमोति 1:5 ☆ **13:18 13:18** 2 कुरिततोर 1:12 ☆ **13:18 13:18** 1 तिसलुनितोर 5:25 ☆ **13:19 13:19** पिलेमोन 22 ☆ **13:20-21 13:20-21** रोम सहरतोर 15:33; 2 तिमोति 3:17; 1 पत्र 5:10

वातव पोल्लोड आयिड. ✧ किर्स्तु येसुना नेतुरता मेटे, देवुळि मावा संगे अमेसातुहक मनदनद पूना करलतुन निल्पिह कीयलाह आता. ✧ इद पूना करल नितना इन्जि, देवुळि येसुन ओसोवने हामुरताहि जीवा अर्हता, ✧ इद्रमि येसु किर्स्तु मावा बेरोग कोपाल आतोग. ✧ ओने मन्कलोर अमेसा-अमेसातुहक मान ईयिर. आमेन. ✧

आक्रिताड पोल्लोड

22 मावोर विस्वसिरिर! नना मीक बेरा लाट सीटि रासोन. ✧ नना मीक बुदि का!हचि, रासतद पोल्लोतुन सीता कीसोर केंजाट इन्जि, मीक अर्जि कीय्हनन. ✧

23 मावा ऐंगेटोग तिमोति जेलताहि पेसतोग, इदिन मीट पुनदना इन्जि, कबुर वेहतहनन. ओग इगा चट्पिट एवतेके, माट ऐगे मियगा वायकोम.

24 मीवाड मुक्यालोर सबेटोरिन, ओसो मियगडोर देवुळता मन्कलोर सबेटोरिन, जय येसु इन्हट्ट. इतालिया पटटोर विस्वसिर, ✧ मीक जय येसु इनदलाह आतोर.

25 देवुळता देव्वा मीट सबेटोरगा मनि. आमेन.

✧ 13:20-21 13:20-21 पिलिपितोर 2:13; इब्रितोर 12:28; 1 योहन 3:22
 ✧ 13:20-21 13:20-21 यशायाह 55:3; यिर्मयाह 32:40; यहजेकेल 37:26; जकर्याह 9:11; इब्रितोर 10:29 ✧ 13:20-21 13:20-21 बळयिर 2:24 ✧ 13:20-21 13:20-21 यशायाह 63:11; योहन 10:11 ✧ 13:20-21 13:20-21 रोम सहरतोर 11:36 ✧ 13:22 13:22 1 पत्र 5:12 ✧ 13:22 13:22 3:1 ✧ 13:24 13:24 बळयिर 18:2

xliv

Hill Madia
Hill Madia standard translation

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Maria)

Contributor: The Seed Company

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files
dated 15 May 2025

9f0bdb58-21f8-514e-8286-5b2942b7d458